

Évtizedeken át tartó küzdelem a járásbíróság létrehozásáért.

Magyar Királyi Járásbíróság

Dombóvár

1.

A bíróság felállítását 1896-ban helyezték kilátásba, Miután Dombóvár járási székhely lett.

1912. február 1-én Nagy István főszolgabíró vezetésével küldöttség jelent meg az igazságügyi, vallás- és közoktatásügyi miniszterek előtt, hogy szorgalmazza a járásbíróság mielőbbi megépítését.

Ez év tavaszán már az Igazságügyi Minisztériumból bizottságot – Zsáborszky István igazságügyi osztálytanácsost és Almási Balogh Loránd építész tanár – küldtek Dombóvárra, hogy kijelöljék a járásbíróság elhelyezésére alkalmas helyszíneket.

Egybehangzó véleményük szerint csak két telek volt erre megfelelő: a Hunyadi téri pásztorház előtti köztér, valamint a főbírói lakás és a hercegi építész lakások közötti kerttelek. Az ügy sürgős megvalósítása érdekében a Hunyadi téri köztér került kiválasztásra.

Az épület megtervezését és költségvetésének elkészítését Balogh Lorándra, az építés műszaki felügyeletét Dvorzsák Rezső hercegi építészmérnökre bízta.

1913 telén a minisztertanács elfogadta az igazságügyi miniszter előterjesztését a dombóvári járásbíróság felállításáról.

Az épületet 1913-ban kezdték építeni. Az építés vezetői helyi szakemberek voltak: Liebermann János, Trick János és Schell Lőrinc. 1914. április közepén vette át Tóth József törvényszéki irodaigazgató a bírósági épületet, valamint a bírósági felszerelést Bernát János asztalostól.

1914. június 1-én, Pünkösöd másnapján nagyszabású ünnepély keretében kezdte meg működését a járásbíróság és fogház. Hozzá csatolták az addig Tamási járásbírósághoz tartozó Dombóvár, Döbrököz, Gyulaj, Kocsola, Kurd, Lápafő, Nak, Szakcs és Várong településeket, valamint a gyönki területről Csibrákot és Mucsit.

A községi épületet 1927-ben megvette az Államkincstár 150 ezer pengőért, előtte bérleti díjat fizetett az állam a használatáért.

Neoklasszicista stílusban épült, a bejárat feletti kilenc bagoly a tudást és a bölcsességet szimbolizálja.

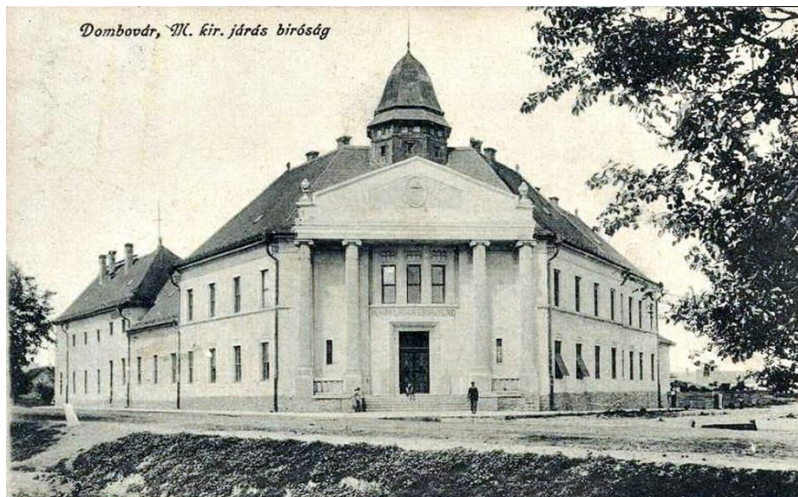
A létesítmény nyílászárói a mai napig eredetiek.

(Forrás: dombovar.hu/Lakohelyunk/Ertektar/Nevezetes-epuletek)

Megjegyzés:

A Magyar Feltámadás Lexikona (Budapest, 1930. p. 969.), Saguly Károly nevénél említi „a MÁV talpfatelítőtelep, Dőry konzervgyár, dombóvári járásbíróság munkáit vezette”.

1913. május 11-én a Tolnamegyei Közlönyben megjelent cikk szerint: „Dombóvár nagyközség képviselőtestülete legutóbb tartott gyűlésében a kir. járásbírósági épületre beérkezett ajánlatok közül . . . Liebermann János és társai: Farkas József és Schaffer András dombóvári vállalkozók ajánlatát fogadta el.

(Forrás: hungaricana.hu/Zempléni Múzeum, Szerencs – képeslapok)

A dombóvári bíróság tervezője:

Almási Balogh Loránd

Balogh Loránd (Almási), építész és író, Almási Balogh Tihamér orvos és író fia, született 1869-ben Aradon.

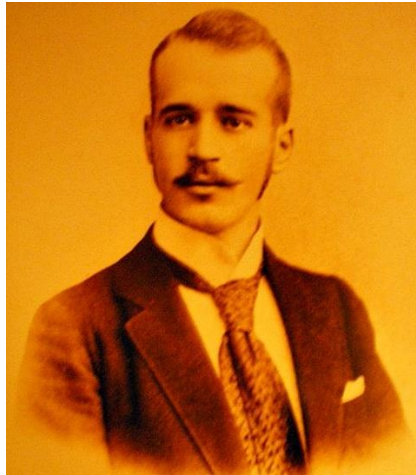
A műegyetemet Budapesten végezte. 1900-ban a párisi nemzetközi kiállítás egy csoportjának megtervezéséért a grand prix-t nyerte. 1902 – 1925-ig az Iparművészeti Iskola belsőépítészeti szakának tanára volt.

Tervei szerint épült a fővárosi gázgyár munkástelepe, a Nemzeti Kaszinó három díszterme, a diósgyőri református templom, számos iskola, bérház, főúri kastély, családi ház és járásbíróság, legutóbb a bánhidai elektromos erőtelep munkás és tisztviselőtelepe. Tervpályázatokon számos díjat nyert.

Irodalmi téren is nevet szerzett; dolgozatai lexikonokban, műszaki folyóiratokban és röpiratokban jelentek meg. A „Komédiásnő” című pályanyertes vígjátéka a fővárosban is színre került.

(Forrás: Gutenberg Nagy Lexikon, Budapest 1931. (5. kötet p. 174. ADT))

3.

Almási Balogh Loránd

(Forrás: hu.wikipedia.org)

Az idézett cikkek időrendben, a megjelenés szerint lettek leírva.

Tolnamegyei Közlöny 1883. november 25. (11. évfolyam 48. szám p. 1. ADT)

Hol legyen az új járásbírószékhely?

Illetékes körökben már évek előtt volt róla szó, hogy megyénk nagy kiterjedésű dombovári járása nagyon is tulterhelő munkát ró egy járásbírószékre, ennél fogva célszerű volna a járást két járásbírószékre osztani.

Azon időben, mint a fama hordja, két nagy község jött kombinációba: Dombovár és Csurgó. Igenis, kérem alássan, Dombovár és Csurgó (Csurgópuszta), lévén a térképen mind Dombovárnak, mind Csurgónak, nagy községet jelentő jegye. A két rivalis nagyközség közt megkezdődött aztán a verseny, mely ugyan nem volt oly kemény, mint a hét görög város versengése Homer bölcsője fölött, de mégis csak versengés volt ez is; még pedig meglepően komikus volt a versengés eredménye, mert Dávid legyőzte Góliáthot: a két birkaakolból és egy juhász-lakásból álló Csurgó nagyközség előnyt nyert Dombovár fölött. Ugyanis magasabb helyen, hol némely esetben pusztán csak térképről szerzik geographiai ismereteket, úgy okoskodtak, hogy miután Dombovár egészen kiesik a járás délnyugati sarkára, azért a járás alsó részében fekvő községek, melyeknek számára a járásbírószék Dombovárott felállítatnék, messze esnének ezen hivataltól. Ellenben Csurgó nagyközsége már beljebb van és az itt fölállítandó járásbírószék jobban hozzáférhető lesz a közönség számára. Jó lesz tehát székhelynek Csurgó!

Midőn aztán megtudták, hogy a nagyközséget jelentő karika csak adófizető nagyközséget jelent, hát szépen elhallgattak mind Dombovárral, mind Csurgóval.

4.

Ujabban azonban megint a csatlakozási ívek köröztetnek, a járás alsó részében fekvő községekben, egy Dombovárott felállítandó járásbírósnak érdekében.

És most Dombovárnak, tudunkkal nincs versenytársa. Ámde ebből korántsem következik, hogy egy a járás alsó-részének számára állítandó járásbírósnak legalkalmasabb székhelyül Dombovár nagyközség szolgálhatna. Mert hát föltéve, hogy az új járásbírósnak Dombovárott fel lesz állítva, vajon a járás alsó részében fekvő községek nyernek-e ez által valamit? Éppen semmit sem nyernek, sőt szerintem csak veszítenek.

Nem nyernek, pedig az érdekelt községek, Dombovár és Döbrököz kivételével azért, mert a Dombovárott felállítandó járásbírósnak nem érhetik előbb, mint eddig érhették Tamásiban. Kónyi, Gyulajóváncza, Szakál és Kocsola községek messzebb vannak Dombovártól, mint Tamásitól; Kurd, Szakcs, Nak, Lápafő, Várong körülbelül oly távolságra vannak Tamásitól mint Dombovártól.

Vesztenek pedig az érdekelt községek Dombovár kivételével azért, mert ezen községek számára egyéb hivatalok ugymint, a szolgabírósnak, közjegyzősnak és a telekönyvi hivatal ezután is Tamásiban maradnak. A mai állapot mellett, ha valamely ügyes-bajos fél beidéztetik valamely hivatalhoz, ugyanazon napon, tehát egy fuvarral, egy napi munkavesztéssel, egy költséggel elvégezheti dolgát még más hivatalnál is: ellenben, ha a járás alsó-részének számára a járásbírósnak ezután Dombovárott, a többi hivatal pedig Tamásiban lesz az ezen részen lakó ügyes-bajos embereknek két helyre kell elmenniök: lesz tehát kettős fuvar, kettős költség és két napi munkavesztés. És ez, kivált nagy munkaidőben nagy veszteség, nagy teher az érdekelt községekre.

És ebből a szempontból tekintve Döbrököz nagyközségnek sincs érdekében a változás, mert a mit nyer az által, hogy a járásbírósnak előbb éri, ugyanazt elveszti a kétfelé és kétszeres utazás által. Eszerint csak egy község, maga Dombovár nyerne az új járásbírósnak.

De ha így áll a dolog, akkor joggal kérdezzük miért keljen Dombovárnak számára új járásbírósnak állítani? Vagy jogos és méltányos-e a pusztán Dombovár kedvéért megváltoztassák a mostani állapot és új terhek rovasanak a többi érdekelt községre? Üdvös volna ha az illetékes körök ezt jól megfontolnák; de különösen kíváncsi volna, hogy az érdekelt községek előjárásai hamari aláírás helyett jól megfontolják a dolgot s ne csak képzelt előnyeire, hanem hátrányaira is figyelmeztessék a lakosokat és csak azok hangulatának, óhajának megismerése után írják alá a nagykihatású csatlakozási ívet. Némelyek ugyan azt mondják, hogy az új járásbírósnak Dombovárott való felállítása azért szükséges, mert ezen nagyközség kereskedelmi érdeke kívánja Dombovárra a járásbírósnak.

Ámde Dombovár a budapest-pécsi vasút megindulásával éppen azon községeknek, melyeknek megterhelésével akarják a járásbírósnak Dombovárott felállítani – szűnik meg lassankint kereskedelmi központja lenni.

A budapest-pécsi vasút járása előtt a dombovári járás egész alsó-része Dombovárra szállította gabonáját, mióta azonban a nevezett vasút kiépült, a termékek jó nagy része a döbröközi, kurdi és szakáli állomások felé irányítatik.

Aztán meg minő érv ez: a kereskedelem érdeke kívánja Dombovára az új járásbírószéket? Hát még mindig a régi nóta járja? Ugyan meddig fog még Magyarország nagyban és kicsinyben folyton engedményeket tenni a kereskedelemnek, illetőleg kereskedőknek, szemben a földműveléssel, szemben a nagy- és kisbirtokosokkal? . . .

Ha azonban a járás nagysága és az ebből következő akta túlhalmozódás a mostani járásbírószéknél, mégis azt kívánják, hogy a munka megosztassék és a járás két járásbírószék alá helyeztessék: akkor a legtermészetesebb és a többség érdekeinek legmegfelelőbb székhelyül Kocsola nagyközség szolgálhatna, mert e község az érdekelt községek körének mintegy középpontjában van. Gyulajóvácsa, Kurd, Döbrököz, Dombóvár, Nak, Lápafő, Várong, Szakcs, Szántó, Kónyi, majdnem mind egy, legföllebb másfél órai járásra fekszenek Kocsolától. . . .

És ha volt idő, midőn Dombóvár még Csurgóval szemben is elütendő volt a járásbírószéktől, csak azért, mert a járás szélén fekvő Csurgónál is kedvezőtlenebb a fekvése, minthogy nemcsak, hogy a járás szélén, hanem a járásnak egy egészen kiszögelő részén fekszik: hát mennyivel inkább elütendő Kocsolával szemben, mely az érdekelt községek közepén fekszik?!

Midőn a mondottakat az érdeklődők figyelmébe ajánlom, egyszersmind kijelentem, hogy szívesen fogadom, ha valaki meggyőző arról, hogy Dombóvár mégis jobb és az érdekelteknek megfelelőbb székhelyül szolgálna az új járásbírószék számára mint Kocsola.

Tolnavármegye 1894. március 18. (4. évfolyam 12. szám p. 3. ADT)

. . . A belügyminiszter tudatja, hogy az igazságügyminiszter, tekintve a dombóvári járás nagyságát és sűrű népességét – Ó-Dombóvár székhellyel – új járásbírószéket állít, a melyhez a tamási kir. járásbírószék területéről Ó- és Új-Dombóvár, Döbrököz, Gyula-Jóvácsa, Kurd, Kocsola, Szakcs, Nak, Lápafő, Várong – dombóvári járási községek és a simontornyai járásból Mucsi és Csibrák fognak tartozni s egyuttal felhívja a vármegye közönségét, hogy ha netalán szükségét látná a dombóvári járás ketté osztásának közigazgatási tekintetből is, erre nézve mihamarabb nyilatkozzék s tegyen lépéseket.

A dombóvári járásbírószék felállítása égetően szükséges, azok, a kiknek ügyük bajuk volt és van a munkával agyon halmozott tamási járásbírószéknél érzik ezt legjobban. Nem a hivatása magaslatán álló bírói karban és személyzetben van itt a hiba, hanem éppen a működési terület nagyságában és sűrű népességében. S éppen így állunk a szorosabb értelemben vett közigazgatással is. Ma, a mikor a jó adminisztráció terhes gondja oly óriási sullyal nehezedik a járasok fejére s mikor egy főszolgabíró és hivatalának személyzete jóformán többet van uton, mint odahaza, elképzelhetjük azt az emberfeletti munkát, amelyet Tamásiban az egy főszolgabíró, egy szolgabíró, egy írnok és két napidíjasból álló járási hatóságnak kell végeznie. S hogy mind ennek dacára a dombóvári egyike vármegyénk, sőt az ország legjobban adminisztrált járásainak, ez legfeljebb Szévald Mór főszolgabíró és tisztársainak kitartó szorgalmát, ügybuzgalmát s odaadását hirdeti és dicséri; de semmi esetre sem bizonyíték arra nézve, hogy itt is nem érkezett el a gyors cselekvés órája. Csak egy futó

pillantást kell vetni vármegyénk térképére, be fogjuk látni, hogy ily óriási terület igazgatására ily csekély számú hivatali személyzet, ha csak tönkre tenni nem akarjuk szellemileg és fizikailag, teljesen elégtelen. Egy bíró még csak ítélni az akták holt betűjéből, de a járási jó adminisztráció fő kelléke a néppel való gyakori érintkezés.

Itt pedig a folyton szaporodó közigazgatási teendők miatt vagy ez lesz lehetetlen, vagy pedig a közigazgatás általános érdekei szenvednek majdan hajótörést.

A dombovári járás szorosan vett közigazgatási tekintetből való szétszítása felett a legközelebbi vármegyei közgyűlés van hivatva határozni. Hisszük, semmi nehézség nem merül fel ellene, hiszen vármegyénk újabb anyagi megterhelését nem vonja maga után, mert a belügyminiszter kilátásba helyezte a dotációnak pótlólag leendő felemelését, másrészt pedig meg vagyunk róla győződve, hogy a dombovári járás érdekelt közönsége a maguk részéről anyagi hozzájárulással is lehetővé fogják tenni, hogy ezen új járási beosztás saját imminens érdekükben mielőbb megvalósuljon.

A dolgot tehát bevégezettnek tekintjük s szívből gratulálunk Ó-Dombovárnak, vármegyénk e forgalmi gócpontot képviselő, folyton gyarapodó, élénk kereskedelemmel és iparral bíró, szép jövőjű községének, örömmel üdvözljük járási székhelyeink sorában. Jövő nagyságának két hatalmas sarkköve, sőt mondhatni fundamentuma most lesz lerakva, ezért nem szabad visszariadnia, ha némi áldozatokat kell is majd hoznia.

Vegye fontolóra, hogy így haladhat, de amugy – elmaradhat!

A Jog 1894. április 22. (13. évfolyam 16. szám p. 128. ADT)

A dombóvári járásbíróság.

A „Tolnamegyei Közlöny” értesülése szerint a Dombóvárótt felállítandó kir. járásbíróság ügye közeledik a megvalósulás stadiumához, a mennyiben a napokban érkezett le Tolnavármegye hatóságához a miniszteri leirat, mely egyebek mellett a felállítandó kir. járásbíróság területének meghatározását célozza.

Dombóvár és Vidéke 1899. március 26. (1. évfolyam 14. szám p. 3.)

A dombovári járásbíróság

A Tolnavármegye legutóbbi számában a következő sorokat olvastuk: A dombovári járásbíróság felállítása érdekében vármegyénk közigazgatási bizottsága március 1-én tartott üléséből fölterjesztést intézett a miniszterelnökhöz, hogy tekintettel arra, hogy 1896. évi január 1-ével kezdődő hatálylyal a tamásii járás területe ketté osztott és Dombóvár székhellyel a régi tamásii járásból 12 községgel egy új főszolgabírói hivatal felállítása által a „dombovári” járás szakítatott ki, igen kíváncsiak volnánk, hogy a dombovári járásbíróság szervezése kérdésében már egyízben folyamatba tett tárgyalások a m. kir. igazságügyminiszterium részéről ismét mielőbb felvételnének, illetőleg az e tekintetben

szükséges intézkedések mihamarább megtétetnének; mert miként azt a dombovári járásbíróóság felállítása kérdésében a vármegye közönségéhez intézett 1894. évi 12393. számú belügyminiszteri rendelet is helyesen hangsúlyozza, a szolgabírói járási és a járásbíróági beosztás nemcsak az 1883. évi XV. t.-c. 16. szakasza értelmében, hanem a közigazgatás és a közönség érdekében is egymással lehetőleg megegyezően állapítandó meg.

Dombóvár és Vidéke 1899. május 07. (1. évfolyam 20. szám pp. 1-2.)

Kérjünk járásbírótságot!

Tisza Kálmán – mint annak idején beszélték – a szabadelvű klubban egyebek közt a szakcsi választókerületet tartotta a legboldogabbnak, mert – úgy mond – annak soha nincs óhaja, kérni valója. Hát bizony onnan felülről nézve a mi kerületünkben elég rózsásnak látszottak a viszonyok, de közelebbről tekintve, volt itthon hiány és baj elég; csak hogy az volt, és most is csak az a hiba, hogy nincs aki kérjen, - már pedig néma gyermeknek az anyja sem érti a szavát. Szerények, türelmesek vagyunk, nincs bennünk ambíció és minden üdvöt felülről várunk, pedig szemesnek áll a világ! Élő példa rá Kaposvár, Bátaszék, amaz a cukorgyárat, emez a selyemfonógyárat halászsa el az orrunk elöl, s mire lethargiánkból fölcsozdunk, azon vesszük észre magunkat, hogy nekünk a zsiros falatokból alig jut egy kis morzsálék. Ma már minden valamirevaló község arra törekszik, hogy forgalmát, jólétét a lehetőség határain belül emelje, szükséges tehát, hogy mi is tegyük meg ez irányban a kellő lépéseket.

Régóta nyílt kérdés nálunk a járásbírótság felállítása. Mióta a szolgabírói hivatal életbeléptetett, még inkább előtérbe nyomul a testvér-intézmény szükségessége. A jelenlegi állapot már sokáig fenn nem állhat, ez bizonyos. A peres ügyek száma járásunkban napról-napra szaporodik és a tamási járásbírótság olyannyira el van halmozva munkával, hogy az anyagot a legjobb akarat mellett sem képes feldolgozni, úgy hogy 6-7 sőt gyakran 8-9 havi idő kell ahhoz míg egy-egy peres ügyben a tárgyalás megtartható. Ily hosszadalmas igazságszolgáltatás csak hátrányára van az egyes feleknek, de különösen a kereskedelemnek, mert a kereskedő, mintsem 6-7 hónapig várjon, inkább aláveti magát az illetéktelen, esetleg ellenfelének lakóhelyén levő bírótság ítéletének, hol ügye gyorsabb elintézését nyer, - vagy a pertől teljesen eláll. Számtalan ilyen esetet lehetne felsorolni nem csak a polgári, hanem a kihágási eseteknél is, hol a felek az igazságszolgáltatás lassu menete miatt inkább lemondanak a perorvoslatról.

Hogy mennyire emelné a járásbírótság felállítása kerületi székhelyünket társadalmi tekintetben, azt felesleges hangsúlyozni. Az intelligens elem szaporodása pezsgő életet teremtene és vinne be köreinkbe, meghonosítaná mindama kulturális intézményeket, a melyeknek mindeddig híjával voltunk, szóval termékenyítőleg hatna közmívelődésünk minden terén.

Uraim! Önökhöz, Dombóvár intelligens és vezető elemeihez, valamint a kereskedő osztályhoz intézzük felhívásunkat. Vegyék kezükbe a járásbírótság rég vajudó ügyét; tanácskozzanak, értekezzenek együttesen a nagy horderejű kérdés fölött; válaszszanak

küldöttséget, mely a kormánynál, különösen az új igazságügyminiszternél ez ügyben petíciónyújtson. Nagy segítségünkre és szószólójuk lesz bizonyára ebben a fontos dologban mindannyiunk által tisztelt és szeretett országgyűlési képviselőnk, ki három évvel ezelőtt maga hangsúlyozta programbeszédében, hogy mindent el fog követni a dombovári járásbírószék felállítása érdekében. Mert kerületi székhely, hol szolgabírói hivatal van, járásbírószék nélkül nem képzelhető. Hiszszük és joggal reméljük tehát, hogy ő készségesen meg tesz minden lépést érdekünkben, és hogy méltányos kíválmunkat felsőbb helyen is figyelemre érdemesítik.

Fel tehát uraim! Ne nézzék ölbe tett kezekkel a szomszédok ágilis tevékenységét; okuljanak a közeli Sásd községen, mely forgalmi tekintetben jóval jelentéktelenebb nálunk, mégis áttelepítette magához az adóhivatalt, pénzügyőrséget, sőt ma már nagytőzsdéről is álmodozik. Tessék csak az erre hivatott erőket összpontosítani. és kövessenek el mindent, hogy az ügyet sikeres megoldásra juttassák. Már egy ízben Erdély ministersége idejében is járt küldöttség Budapesten a járásbírószék végett, kilátásba is lett helyezve annak felállítása, de ami nem volt lehetséges akkorában, sikerül a mostani igazságügyminiszter jóakarata mellett, - csak tenni, mozogni kell. „Zörgessetek és megnyitvatik, kérjétek és megadatik néktek.”

Dombóvár és Vidéke 1899. május 14. (1. évfolyam 21. szám p. 3.)

Mozgalom – a járásbírószékért.

A járásbírószékéről szóló vezércikkünk – úgy látszik – egy kis megszívvelésre talált. Mint örömmel értesülünk több előkelő helyen beszéd tárgyává tették a dolgot. Legközelebb egy bizottság alakul, amely meghívja Dombóvár polgárságát egy nagy értekezletre. A gyűlés aztán egy monstre küldöttséget meneszt a miniszterhez a járásbírószék felállítása ügyében.

Dombóvár és Vidéke 1899. május 28. (1. évfolyam 23. szám pp. 2-3.)

Tek. Szerkesztő Ur!

A „Dombóvár és Vidéke” f. é. 20. számának „Kérjünk Járásbírószéket” című vezércikkében a dombovári járásbírószék felállításának szükségességét többek közt azzal is megokolja, hogy a tamási járásbírószékhez az ügymenet lassúsága annyira tűrhetetlen, hogy az érdekelt felek kénytelenek vagy idegenbe vándorolni igazság szolgáltatásért, vagy pedig lemondani a jogkeresésről.

A legkisebb szavam nem lehet ama jámbor óhaj ellen, mely Dombóvárt járásbírószékkal akarja ellátni, ámde igazságérzetem tiltakozik az ellen, hogy ez a tamási kir. j. bíróság reputációjának valótlán tényekkel saturált sérelmével történjék, mert abból, hogy akár a polgári, akár a bünyügyi tárgyalások hónapok, sőt 5-6 hó multán tüzetnek ki, - egy betű nem való, - ellenkezőleg az ügymenet oly kifogástalanul gyors, hogy az a közmegelegedést méltán megérdemli és kell is, hogy minden elfogulatlan előtt elismerésre találjon.

Az a járásbíróság, melynél 8, legfeljebb 15 napra tüzetnek ki az ügyek tárgyalási napjai, és pedig úgy az első, mint a folytatólagos tárgyalások, hogy a 3 napos terminusokkal ne is dicsekedjem, a hol a telekkönyvi ügyek hasonló gyors ellátásban részesülnek, hol az ügyfelekkel való bánásmód és előzékenység a leghumánusabb, - nem csak nem szolgált rá arra, hogy elismert jó híre megsértessék – de minden erőlködés nélkül sorozható a minta járásbíróságok közé, hova tudomásom szerint a felsőbbbség részéről kinyert elismerés is sorozza.

Kérem azért a tekintetes Szerkesztő urat, ki szintén egyik factorul szegődött az igazság védelmére, hogy ezen rectificáló soraimat becses lapjában közzé tenni sziveskedjék.

Tamási, 1899. május 17. Kitünő tisztelettel kész szolgálja Dr. Fröhwrth Jenő ügyvéd.

(Válasz)

Teljesítjük Dr. Fröhwrth ügyvéd ur kérését és közöljük az ő levelét már azért is, hogy ezen a helyen adhassuk meg az érdelemleges választ. Nem vagyunk ugyan tisztában, hogy tulajdonképpen mit is akar az ügyvéd úr? Levele elején mindjárt említi, hogy legkisebb szava sem lehet ama jámbor óhaj ellen, amely Dombóvárt járásbíróssággal akarja ellátni. Hát biz ez a kijelentése minden esetre szép és azzal már előre is elejét vette az esetleg keletkező gyanúsításoknak, hogy belőle csupán az ügyvéd beszél. Felszólalásának indító oka tehát csak az lehet, hogy a tamásii járásbíróság és annak vezetősége védelmére kel. No de hát erre nincs szükség, mert nem szorul a tamásii járásbíróság védő ügyvédre, különösen akkor nem, mikor mi egy árva szóval sem sértettük meg a bíróság reputációját, valótlan tényeket sem állítottunk, sőt fenntartjuk még ma is vezércikkünkben használt kijelentésünket, a tárgyalások megtartásának határidejére nézve és ha tetszik, készek vagyunk konkrét esetekkel is szolgálni.

Minek annyira felhevülni, minek annyira tiltakozni, mikor nincs miért; hisz mi elismerjük, hogy a tamásii járásbíróság jelenlegi vezetése a modern igazságszolgáltatás azon magaslatán áll, a milyent a mai kor megkövetel, tudják ezt felsőbb helyen is és méltányolják is a járásbíróság vezetőjének érdemeit. Minek akarja tehát ügyvéd úr mindenképpen ránk sütni a sértő szándékot? Hisz olyan dolgokat említ, amit mi egyáltalán nem is érintettünk. Említi, hogy a tamásii bírósnál „az ügyfelekkel való bánásmód és előzékenység a leghumánusabb.” De hát ki mondta, hogy nem ilyen? Van csak egy szó is vezércikkünkben, amely a bánásmódot kifogásolta, vagy kritizálta volna?

Mi az ügymenet lassuságát nem a bíróság tétlenségének rójjuk fel, távol áll tőlünk az a feltevés, de annak tulajdonítjuk, és állításunkat fenntartjuk most is, hogy a tamásii járásbíróság oly annyira túl van terhelve munkával, hogy a legjobb akarat, a legnagyobb munkakedv mellett is lehetetlen egy oly hatalmas peranyagot, amely talán Magyarország kevés járásbíróságánál található, rendes időre feldolgozni, mikor az elintézésre csak kevés számu bíró áll rendelkezésre. – Itt van a hiba, ezen pedig csak úgy lehet segíteni, ha a mostani nagy járást két részre osztják, mert emberfeletti munkát nem kívánhatunk a jelenlegi vezetőségtől sem.

Azt sem mondtuk, hogy az érdekelt felek kénytelenek idegenbe vándorolni igazságszolgáltatásért, hanem csak azt, hogy a felek, alávetik magukat ellenfeleik lakóhelyén levő illetéktelen bíróság ítéletének, csakhogy kikerüljék a tamásii bíróság hosszadalmas eljárását. Hogy hányan teszik ezt, azt Önök ott Tamásiba nem tudják, de mi számtalan ilyen esetet tudnánk felsorolni.

Köztünk az az óriási eltérés forog fenn, hogy míg mi tarthatatlan állapotokról, az igazságnak megfelelő tényekről beszéltünk, addig ügyvéd ur mindenképen személyek elleni támadást akar vezércikkünkéből kimagyarázni, hogy mi a tamásii bíróság rovására, annak reputációjának valótlan tényekkel saturált sérelmével, kérelmeztük a járásbíróságot! Ezt a kijelentését határozottan vissza kell utasítanunk, mert mi tudva, soha valótlan nem állítunk, de nekünk kötelességünk első sorban Dombóvár haladásának és fejlődésének érdekében sikra szállni, nekünk kötelességünk minden tisztességes eszköz felhasználásával oda törekedni, hogy ügyünket a megoldásra vihessük.

Igen mi „factorul szegődtünk az igazság védelmére” és ennek az igazságnak az érdekében szóval és tollal addig fogunk küzdeni, míg a „jámbor óhaj” igévé válik.

Tessék csak belenyugodni ügyvéd ur abba, hogy Dombóvárnak előbb-utóbb lesz járásbírósága és mint illetékes helyről értesülünk, inkább előbb, mint utóbb.

Dombóvár és Vidéke 1900. június 03. (2. évfolyam 22. szám p. 2.)

Értekezlet a dombóvári járásbíróság érdekében.

Jó ideig nem foglalkoztunk már a Dombóvárrott felállítandó járásbíróság eszméjével. Dacára annak mint a hazajáró lélek, csak megjelenik közöttünk. Május hó 26-án járási értekezlet volt ez ügyben, amikor Nagy István főszolgabíró megválasztották elnöknek és megbízták, hogy legközelebb egy nagyobb értekezletre hívja egybe ugy Dombóvár , mint a járás tekintélyes kereskedőit is. Ez az értekezlet a főszolgabírói hivatal tanácstermében, június hó 6-án délelőtt tíz órakor lesz megtartva. Fölöslegesnek tarjuk, hogy az ügy fontosságát itt hangoztassuk. Csak arra kérjük a tisztelt urakat, akik erre az értekezletre meghívást kaptak, okvetlenül szakítsanak maguknak annyi időt, hogy erre, a tárgyánál fogva mindnyájunkat érdeklő, értekezletre minél számosabban megjelenjenek.

Dombóvár és Vidéke 1900. június 10. (2. évfolyam 23. szám pp. 1-2.)

A dombóvári járásbíróság.

A dombóvári járásbíróság felállítása ügyében június hó 6-án egy nagyobb szabásu értekezletet tartottak a szolgabírói hivatal tanácstermében, amelyre mintegy hetven-nyolcvan érdeklődő jelent meg.

Dombóvár intelligens közönségén kívül a járás összes községei jegyzőik és községi bíráik által képviselve voltak.

11.

Nagy István főszolgabíró, mint az értekezlet egybehívója, a megjelentek üdvözlése után arra kéri az értekezletet, hogy mindenekelőtt elnököt válasszon, amire egyhangulag Nagy István főszolgabírót választották meg, aki azután előadónak Dr. Rolf Aladár ügyvédet, jegyzőnek Ábrahám Ernőt ajánlja. Ezt az indítványt is elfogadta az értekezlet.

Az elnök bőven ismerteti most a járásbíróság felállítása ügyében eddig tett lépéseket és amint a miniszteri leiratból hallottuk, az igazságügyi miniszter legutóbb 1898-ik évben kilátásba helyezte a bíróság felállítását. A legelső mozgalom már 1885-ben indult meg. Már az akkori igazságügyi miniszter szükségesnek találta Dombóvárott a járásbíróságot felállítani. (Dombóvár azóta legalább is kétszer akkorára fejlődött.)

Ezt az ügyünket a megyei törvényhatósági bizottság is pártolja, sőt a vármegye múlt évi jelentésében is miniszterelnöktől kérelmezi a bíróság felállítását.

Az elnök előterjesztésére egyhangulag abban állapodtak meg, hogy e hó 13-án küldöttség keresi fel vármegyénk főispánját, hogy ügyünk támogatására felkérjék és hogy ő is részt vegyen az igazságügyi miniszter elé menő küldöttségben.

Az értekezlet továbbá memorandumot intéz a pécsi királyi táblai elnökhöz és a szegárdi törvényszéki elnökhöz, amelyben ügyünk támogatását tőlük is kérni fogja.

Ezek megtörténte után még e hó vége felé egy három-négy tagból álló küldöttség felkeresi az igazságügyi minisztert, ahol ugyancsak egy memorandum átadása mellett felvilágosítást fog kérni a minisztertől, hogy mily feltételek mellett volna hajlandó Dombóvárott a járásbíróságot felállítani, illetve mily anyagi áldozatokat kíván a járás községeitől.

És ha erről értesülve lesz a küldöttség, akkor fel is ajánlhatja mindjárt a járás évi hozzájárulását, amennyiben eziránt már tisztában vannak. A járási községek egyes képviselői nagy lelkesedéssel és már meghozott határozatuk alapján kijelentették, hogy községük kész örömmel hozzájárul az évi költségekhez. Ilyformán már az értekezleten évi nyolcszáz forintot biztosítottak a községek Dombóvár községen kívül.

Végül tizenkét tagból álló végrehajtó bizottság lett választva amely Nagy István elnöklete mellett hivatva van az ügyben tovább eljárni és a szükséges munkálatokat az ügy fontosságához képest szorgalmasan megtenni. Az elnök zajos éltetésével az értekezlet bezáratott.

Ezekben ismertettük az értekezletet lefolyását és azt hisszük, hogy most mindenki nagy bizalommal tekinthet a járásbíróság biztos felállítása elé. Most végre határozott alakot öltött a járás fő óhaja.

Senki sem riad vissza az anyagi áldozatoktól. Eddig pedig, eltekintve az ellenlábasoktól csupán az anyagi áldozatok hiányában akadt meg a legbuzgóbb törekvés is.

Örömmel vesszük tudomásul, hogy országgyűlési képviselőnk Dr. Kammerer Ernő is a község színe előtt megígérte hathatós segítségét.

Ilyformán végre a helyes mederben indult meg a már ránk nézve fontos életkérdéssé fejlődött ügy. A vezetés biztos és avatott kezekbe van letéve, amennyiben szerencsések

vagyunk, hogy ezt a nagy fontosságú ügy Nagy István főszolgabíró kezébe került. Hálás elismerésünket fejezzük ki neki ehelyütt is, hogy az ügyet olyan igaz lelkesedéssel felkarolta. Biztosat ugyan még semmit sem mondhatunk, de tekintetbe véve a szép irányba megindított mozgalmat, reméljük, hogy derék főbíránk fáradozásait siker is fogja koronázni.

Pécsi Napló 1900. június 12. (9. évfolyam 132. szám p. 6. ADT)

Dombovár haladása.

Nagy István főszolgabíró elnöklésével értekezletet tartottak a napokban Dombovárott, melyen elhatározták, hogy a dombovári járásbíróság létesítése tárgyában 1885-ben indított mozgalmat most talán már nagyobb sikerrel fölelevenítik. Az értekezleten jelen volt érdekeltek ismételten kijelentették, hogy a járásbíróság létesítése érdekében meghozzák a szükséges anyagi hozzájárulást is. 12 tagu bizottságot küldöttek ki, mely megteendti a szükséges lépéseket a járásbíróság felállítása érdekében. – A szegzárdi kir. törvényszék megkereste az igazságügyminisztert, hogy a tamási kir. közjegyzőség túlterheltsége miatt Dombovárott és Gyönkön egy-egy közjegyzői irodát szervezzen. . . .

Dombóvár és Vidéke 1900. június 17. (2. évfolyam 23. szám p. 4.)

A dombovári járásbíróság.

A mozgalom, mely a közelmúltban megindult, igen szépen halad előre. Örömmel látjuk, hogy a vezetőségben nem csalódtunk. A programhoz híven felkeresték e napokban vármegyénk főispánját és a szegzárdi törvényszéki elnököt. Ugy a főispán mint a törvényszéki elnök a legnagyobb mérvű támogatásukat megígérték. A végrehajtó bizottság pénteken, június 15-én ismét értekezletet tartott. Nagy István elnök ismertette az ügy mostani állását, és említette, hogy néhány fontosabb kérdésre több helyről feleletet várt, de miután eddig még nem érkeztek be, új határozatokat nem hozhatunk. Legközelebb azonban érdemleges határozatok hozatala céljából ismét értekezletet tart a végrehajtó bizottság. E végrehajtó bizottság tizenöt tagból áll, és pedig: Elnök: Nagy István főszolgabíró, Dr. Rolf Aladár, Jegyző: Ábrahám Ernő, Bizottsági tagok: Csery István, Deutsch Zsigmond, Goldschmied Ede, Dr. Hónig János, Horváth László (Szakcs), Illés Gyula (Döbrököz), Kiss Antal községi bíró (Gyula-Jovánca), Makai József községi bíró, Reiner Adolf, Szallós János és Veszeli Zsigmond. Érdekes dolog, hogy Tamásiban egyes körökben valóságos rémületet okozott az a hír, hogy Dombovárott ismét és most nagyon komolyan foglalkoznak a járásbíróság ügyével. Hamar közgyűlést hívtak egybe, hogy megszavazzák az új járásbírószáki épület költségeit, hogy ilyképpen meggyőzzék tervünket, de a képviselők nagy része az indítvány ellen szavazott, mert ugymond, minek építsünk új épületet, mikor a járásbírószág felét innen áttesszük Dombovárra, a megmaradó félnek pedig teljesen megfelel a mostani épület is. De minek erőlködnek annyira a tisztelt tamásiak? Hasztalan minden fogás, kontra deputáció, mert a dolog természetes folyamánya az, hogy az olyan járási

székhelyen, a hol már szolgabíróság van, ott kell, hogy járásbíróság is felállítassék. Dombóvár pedig már egyébként is nagyon érett arra, hogy járásbírószágot kapjon.

Pécsi Napló 1900. július 10. (9. évfolyam 154. szám p. 5. ADT)

A dombóvári járásbírószágot létesítése érdekében kiküldött szűkebb bizottság Kammerer Ernő dr. országgyűlési képviselő vezetése alatt a napokban tisztelgett ezen ügyben Plósz Sándor igazságügyminiszternél. A miniszter kijelentette, hogy Dombóvár teljes joggal kérheti a járásbírószágot. A minimális áldozat, a mit a járástól kíván az, hogy a hivatalnak alkalmas helyiséget és a járásbíróknak szükséges és a lakbérükért megfelelő szép lakást biztosítson a járás. Az ügyet mai stádiumában teljesen nem ismeri, miért is azt még bővebben tanulmányozni fogja. A bizottság innen a minisztériumba ment, ahol Liszkay miniszteri tanácsosnál is tisztelgtek. A miniszteri tanácsos egészen jól ismeri az ügyet és ugyancsak azt jelentette ki, a mit a miniszter, tudniillik ha a dologi ügyek a járás által biztosítva lesznek, akkor semmi akadály sem lesz a járásbírószágot felállítása körül. A bizottság ismét egybe fogja hívni a járási községek képviselőit, hogy végérvényesen és kötelezően megállapítsa a költség hozzájárulását, hogy most pozitív adatokkal melessen fel a tolnamegyei főispán vezetése alatt megyei deputáció a miniszter elé.

Dombóvár és Vidéke 1900. július 08. (2. évfolyam 27. szám p. 3.)

A dombóvári járásbírószágot.

Köztudomásu dolog, hogy az újonnan megindított mozgalom a járásbírószágot felállítása ügyében Nagy István járási főszolgabíró vezetése alatt egy állandó bizottság lett megválasztva, amely hivatva van az ügy előmozdítása érdekében eljárni. Ez a bizottság egy három tagból álló albizottságot választott amely Dr. Kammerer Ernő orsz. képviselő távirati meghívása folytán július hó 5-én délelőtt tizenegy órakor az igazságügyminiszternél privát audencián jelent meg, hogy megtudja, hogy mit követel tulajdonképpen a kormány a járástól a járásbírószágot felállítása esetében. E bizottság tagjai voltak Nagy István járási főszolgabíró, Dr. Rolf Aladár és Dr. Hónig János. Dr. Kammerer Ernő vezette a bizottságot a miniszter elé, aki a bizottságot a magyar királyi tudományos Akadémia fogadó termében fogadta. A miniszter kijelentette, hogy Dombóvár teljes joggal kérheti a járásbírószágot. A minimális áldozat, a mit a járástól kíván az, a hivatalnak alkalmas helyiséget és a járásbíróknak szükséges és a lakbérükért megfelelő szép lakást biztosítson a járás. Az ügyet mai stádiumában teljesen nem ismeri, miért is bővebben tanulmányozni fogja. A bizottság innen a minisztériumba ment, ahol Liszkay miniszteri tanácsosnál is tisztelgtek. A miniszteri tanácsos egészen jól ismeri az ügyet és ugyancsak azt jelentette ki, amit a miniszter, ha a dologi ügyek a járás által biztosítva lesznek, akkor semmi akadály sem lesz a járásbírószágot felállítása körül. Már most csak folytassa a tisztelt bizottság ezt az elismerésre méltó, buzgó tevékenységét tovább is. Hívja egybe ismét a járási községek képviselőit és állapítsa meg végérvényesen és kötelezően a költség hozzájárulását, hogy végre pozitív adatokkal melessen fel a főispán vezetése alatt menő megyei deputáció a miniszter elé.

Dombóvár és Vidéke 1901. április 07. (3. évfolyam 14. szám p. 3.)

Járásbíróság Dombovárott.

Mult heti számunkban hírt adtunk arról, hogy most már biztos kilátásunk van a járásbíróságra, amely hír szerint már ujévkor meg is kezdené működését. Hogy ez a szárnyra kelt hír teljesen megfelel-e a valóságnak, arra nézve – sajnos – még semmi megnyugtatót nem tudunk írni, mert az illetékes helyről várt megerősítés mind ez ideig nem kaptuk meg. Ezek után nekünk is csak kételkedve kell fogadnunk a regisztrált hírt, mert nem vehetjük a lelkünkre, hogy esetleg mi is hozzájárulunk ahhoz a kellemetlen csalódás előidézéséhez, amely már többször ért bennünket. Annyi azonban bizonyos lehet, hogy a Kolozsvár vidéki és Nagyvárad vidéki járásbíróságok áthelyezése folytán ismét szó eshetett Dombovárról is. Már most csak az a kérdés, mennyiben segítjük mi magunk is elő a dolgot. Mert ne feledjük, hogy a bíróság elnyerésére több reflektáns község van az országban. Elbizakodva tétlenül tehát nem szabad várunk a kormány határozatát. Nekünk elő kell állnunk jogos kérelmünkkel, nehogy más, a bíróságra kevesebb igény támasztható, de agilisebb község elvigye orrunk előtt a diadalt. Elsősorban Dombóvár kereskedői közvetlen érdekük folytán, hivatva vannak egy kis mozgalom megindítására. Ők vegyék a kezükbe az ügyet és akkor majd csatlakozik hozzájuk az iparos osztály és az egész járás polgársága is. Ne sajnálják a fáradságot, a költséget és küldjenek fel ismét egy deputációt az igazságügyi miniszterhez, mert ha most nem sikerül nekünk a bíróság elnyerése, akkor aztán ismét hosszú ideig várhatunk, míg csak szóba is kerül a dolog. Használjuk fel tehát ezt a kedvező alkalmat.

A Pécsi Napló április 3-iki számában, bizonyára az ítélőtáblánál nyert információja alapján az alábbi kedvező hírt írja:

Uj járásbíróságok a pécsi ítélőtábla területén. Még ezen évben két uj járásbíróságot állítanak föl a pécsi kir. ítélőtábla területén. Mindkét járásbíróság fölállítására az illető járásoknak régi, jogosult óhaját képezi. Az uj járásbíróságok székhelyei Dombóvár és Barcs lesznek, melyek régebben megkapván a főszolgabírói hivatalt, a természetes tovafejlődés következménye, hogy megkapják most a bírósági hivatalt is. Ugy Barcsra, mint Dombováron hamarosan tul fognak esni a helyszini tárgyalásokon, hogy még az ősszel meg is kezdhesse működését a járásbíróság.

Örömmel vesszük át ezt a hírt, de hozzáteszszük azt is, hogy azzal a szándékkal közöltük le, hogy ezzel annál is inkább ösztönözzük polgártársainkat a mozgalomra. Mert akkor kérjünk, mikor adni akarnak!

Dombóvár és Vidéke 1901. április 14. (3. évfolyam 15. szám p. 2.)

Harc a járásbíróságért.

E cím alatt a Pécsi Közlöny mult vasárnapi számában a következőket írja: „Dombóvár, mint a budapest-fiumei vasút kulcsa, Tolnamegye legszebb jövővel bíró városa. S mégis nélkülözötte eddig a járásbíróság intézményét. Most végre tíz éves küzdelem után érett gyümölcsként szinte magától hull ölébe e rég óhajtott intézmény. Ugyanis a kolozsvárvidéki

és nagyváradvidéki járásbíróság átcsatolásával, az így megszűnt két járásbírószágot Barcs és Dombóvár fogják megkapni. Selcz József szegzárdi törvényszéki elnök már a napokban meg fogja tenni Dombóvárott intézkedéseit.”

Mindenütt elismerik a bíróság elnyerésére szóló jogos reményeinket, és mindenütt tudnak valamit a dologról, csak mi dombováriak nem tudunk semmi határozottat. Mint értesülünk sem a szegzárdi törvényszéki elnök, sem a pécsi ítélőtábla elnöke hivatalosan mit sem tudnak a bíróság iránti készülődésekről. Mégis csak érdemes volna ebben az ügyben a legközelebbi érdekeltségnek Budapestre utazni.

Dombóvár és Vidéke 1901. április 28. (3. évfolyam 17. szám p. 2.)

Értekezlet a járásbírószág ügyében.

Mint mult számunkban is említettük a Dombóvárott felállítandó járásbírószág ügyében megválasztott végrehajtó bizottság vasárnap április 21-én értekezletet tartott, amelynek lefolyásáról az alábbiakban számolunk be. – Az értekezletre a következő bizottsági tagok jelentek meg: Nagy István főszolgabíró, a bizottság elnöke, Csery István, Deutsch Zsigmond (Nosztány), Goldschmied Ede, Dr. Honig János, Horváth László (Szakcs), Illés Gyula (Döbrököz), Makay József, Reiner Adolf és Dr. Rolf Aladár. Elnök elsősorban is indítványozza, hogy az Ábrahám Ernő eltávózása folytán megüresedett jegyzői állásra Reich Oszkár szolgabírót válasszák meg, ami egyhangulag meg is történt. Azután előadja a bizottságnak, hogy miután több környékbeli lapban azt a hírt olvasta, hogy két járásbírószág beszüntetése folytán, az egyiket Barcs a másikat Dombóvár fogja elnyerni, erre vonatkozólag felvilágosítás céljából dr. Kammerer Ernő orsz. képviselőhöz, Selcz József törvényszéki elnökhöz és Bernrieder Jánoshoz, a miniszterelnök vejéhez fordult. Kammerer Ernő válaszában hivatkozik arra a levélre, amelyet már ez ügyben Haberfeld Bélának írt és melyben az ügy állását bőven kifejtette. A levél röviden azt tartalmazza, hogy Dombóvár csak úgy kaphat járásbírószágot, ha ezt a kormánytól kész javaslat előterjesztése mellett kéri. Bernrieder János levélben ígéri, hogy az ügy érdekében élő szóval fog a miniszterelnökhöz fordulni. A törvényszéki elnöktől pedig még nem érkezett válasz. Nagy István elnök az ismertettek alapján a következő határozati javaslatot terjeszti elő.

1. A bizottság megkeresi Eszterházy herceget, vajon hajlandó-e a járásbírószág céljára telket adni és milyen feltételek mellett.
2. Megkeresi a szegzárdi törvényszék elnökét annak közlése céljából, hogy mi szükségeltetik az érdekeltség részéről a felállítandó bíróság számára.
3. A megkeresések elintézése után felszólítja a járásbeli községeket, hogy a hozzájárulás mérve iránt nyilatkozzanak.

Az értekezlet elfogadta az elnök határozati javaslatát azzal a határozattal, hogy az 1.) és 2.) pont alatti intézkedéseket az alakuló gyűlésen megválasztott háromtagú bizottság azonnal tegye meg és ha a hercegtől tizennégy napon belül válasz nem érkezne, az elnök intézkedjék az ügy sürgetéséről, esetleg küldöttség menesztése útján. A községek

felszólítását azonban még egy újabb értekezlet fogja megelőzni, amelyre a községek képviselői is hivatalosak lesznek. Az elnök indítványára pótlólag még Haberfeld Béla is lett beválasztva a bizottságba.

Dombóvár és Vidéke 1901. május 19. (3. évfolyam 20. szám p. 3.)

A dombovári járásbíróság ügye.

A Dombóvárrott felállítandó járásbíróság érdekében buzgolkodó végrehajtó bizottság legutóbbi ülésének határozata szerint a járásbírószági épülethez szükséges telek megszerzése céljából folyamodást intézett a herceghez, hogy aztán kész javaslattal forduljon a kormányhoz. A herceg a kérvényt véleményezés céljából leküldte Paál József kerületi felügyelőhöz, aki mint örömmel értesülünk, azt fogja indítványozni a hercegnek, hogy erre a célra, örökös haszonbér mellett bocsásson a járás rendelkezésére megfelelő telket.

Valószínű tehát, hogy a kérvény ebben az értelemben nemsokára elintézését fog nyerni, amikor a bizottság újból fog összeülni, hogy a további teendők fölött tanácskozzék.

Tolnamegyei Közlöny 1903. január 22. (31. évfolyam 4. szám p. 3. ADT)

A dombovári kir. járásbírószág.

A „D. és V” ezeket írja: Ki tudja mikor lesz az, mikor a valóságban, a gyakorlati életben is említhetjük a dombovári járásbírószágot. Eddig nem egyéb az, mint egy óhaj. De nem is foglalkoznak már ezzel az ügygel az emberek. Mi is csak azért említjük meg, hogy registráljunk róla egy érdekes hírt. Dr. Kammerer Ernő országgyűlési képviselőnk január 13-án a részleteknél felszólaIt a dombovári járásbírószág érdekében. Erre Plósz Sándor igazságügyi miniszter kijelentette, hogy Dombóvárrott a járásbírószág felállítáát nem ellenzi és hogy elő is van jegyezve. De ehhez törvény kell, mert új járásbírószágot nem állíthat fel törvény nélkül. Ezt a kérdést azonban újabb megfontolás tárgyává fogja tenni, szóval ma még sokkal messzebb állunk a járásbírószág felállítáától, mint állottunk valaha.

Független Magyarország 1904. június 12. (3. évfolyam 804. szám p. 6. ADT)

. . . . A központi igazgatás tétele ezután elfogadtatott. A járásbírószágok tételénél. Kammerer Ernő sürgeti a dombovári járásbírószág fölállítáát. Plósz Sándor figyelemmel lesz e kérdésre. Ezután úgy ezt, mint a többi tételt változatlanul elfogadták és az igazságügyminiszteri tárca költségvetése letárgyalatott. . . .

Tolnamegyei Közlöny 1907. február 07. (35. évfolyam 6. szám p. 4. ADT)

Dombóvár járásbírószágot kér.

A mikor a tul nagy tamási járásból kihalították a dombóvári járást, elfelejtették a járásbírószágot is ketté hasítani. Ezt a mulasztást minden egyes új igazságügyminiszterrel szerették volna jóvátétetni a dombóváriak, mert bizony nagy baj az, ha ama szabály alól, hogy járási székhelyen bíróság is legyen, éppen egy nagy kereskedelemmel bíró város a kivétel. A legutóbbi miniszterváltozással újból együtt jár a dombóváriak mozgalma, akik múlt vasárnap Nagy István főszolgabíró által összehívott gyűlésen elhatározták, hogy monstre küldöttséget menesztenek az igazságügyminiszterhez, azonkívül kisebb deputáció által kéri Balogh Károly táblai és Hazslinszky Géza törvényszéki elnök támogatását. Azt mondják, az egyedüli akadály az, hogy Tamásinak tetszik az az állapot, mely szerint Dombóvár – kivétel!

Tolnamegyei Közlöny 1907. február 14. (35. évfolyam 7. szám p. 4. ADT)

Dombóvár járásbírószágot kér.

E címen múlt számunkban közölt hírről a következőket írják nekünk Szakcsról: Nem Tamásiban keresendő a dombóvári járásbírószág létesítésének akadály, hanem Dombóváron. Mert a dombóváriak – bár ők az egyedüliek, akik kívánják a járásbírószágot – semmit sem tudnak érdekében! Igaz ugyan, hogy minden évben egyszer, azontájt, mikor a nagyurak ráérnek, mert vége a vadászati szezonnak, a kisurak pedig mert a bőjt közeledtével még rosszabbul megy az üzlet, mint karácsonykor, újévkor és farsangban összegyülekeznek és tanácskoznak, de aztán annyiban marad a dolog. Vagyis Dombóváron mindig csak beharangoznak, de misét sosem tartanak! Tamásinak nincs oka félnie addig, míg a dombóváriak – nem hogy járásbírószágot – de még csak deputációt sem tudnak összehozni, amelynek a miniszter megígérhetné, hogy „tanulmányozni fogja a kérdést!”

Somogyvármegye 1910. február 09. (6. évfolyam 31. szám p. 4. ADT)

A dombóvári járásbírószág.

Tíz év óta minden követ megmozgatnak a dombóváriak, hogy járásbírószágot kapjanak, a melyet bizony meg is érdemelne ez az élénk kereskedelmi hely. Már legjobb úton volt a dolog, mikor a koalíció került uralomra. Dombóvár t. i. mindig szabadelvű párti volt. Ott minden harmadik ember függött a zöld sarokház urától, aki pedig sosem lelkesedett a 48 iránt. Most, hogy újra 67-es szelek lengedeznek, ugylátszik előkeresték a dombóváriak ügyét, mert a tamási járásbírószág bíráihoz bizalmas kérdést intéztek, vajon a bíróság kettéválasztása esetén melyikük volna hajlandó Dombóvárra menni. Hír szerint csak egy bíró, aki már vezetőnek van kiszemelve, nyilatkozott igenlőleg. Minthogy a község arra vonatkozó nyilatkozata, hogy a kormány kívánságához képest épületet fog emelni, már az iratok közt van, remélhető, hogy 1911. január 1-én megnyílik a dombóvári járásbírószág.

Somogyvármegye 1910. április 20. (6. évfolyam 89. szám p. 5. ADT)

Járásbíróság Dombóváron.

A dombóváriak már évek hosszú sora óta küzdenek azért, hogy járásbíróságot kaphassanak. Most ez az ügy, úgy látszik, a megvalósulás felé közeledik. Az igazságügyminiszter ugyanis a napokban a dombóvári járásbíróság ügyében jelentéstételre és véleménynyilvánításra szólította föl a pécsi és a szekszárdi törvényszék elnökét.

Somogyvármegye 1910. április 23. (6. évfolyam 92. szám p. 5. ADT)

Járásbíróság Dombóváron.

Említettük, hogy a Dombóváron létesítendő járásbíróság ügyében az igazságügyminiszter jelentéstételre és véleménynyilvánításra hívta föl a pécsi ítélőtábla, illetve a szekszárdi törvényszék elnökét. A szakvélemények, úgy halljuk, kedvezőek arra, hogy Dombóváron a járásbíróság mielőbb fölállíttassék. Teljesen jogos és a viszonyok által indokolt kívánsága Dombóvárnak, hogy nagy forgalma mellett végre járásbíróságot kapjon. – A dombóvári járásbíróság ügye a kaposváriakat is érdekli, mert Kaposvár élénk összeköttetést tart fenn Dombóvárral és eddig a peres ügyek miatt a távoleső Tamásiba voltak kénytelenek elfáradni.

Dombóvár és Vidéke 1910. április 03. (10. évfolyam 14. szám p. 3.)

A dombóvári járásbíróság.

Lapunk zártakor értesülünk, hogy a dombóvári járásbíróság felállításának ügyében, úgy a pécsi kir. ítélő tábla mint a szekszárdi kir. törvényszék elnökét az igazságügyi kormány felhívta, hogy a járás által kérelmezett járásbíróság ügyében véleményes javaslatát tegye meg. E javaslata közelmúlt napokban fel is terjesztetett. A legközelebbi számunkban az ügyet bővebben fogjuk ismertetni.

Dombóvár és Vidéke 1910. április 17. (10. évfolyam 16. szám p. 3.)

Járásbíróság Dombóváron.

Több mint húsz év előtt pattant ki az az eszme, hogy városunknak jogos kívánsága volna a járásbíróság felállítása. Ezen eszme ténnyé válásának előkészítése volt a járás szervezése is, amidőn tamási és dombóvári járásra oszlott az azelőtt egy járásba tartozó terület a megye nyugati részén. Ezen terv azóta csak néha-néha volt beszéd tárgya, de számbavehető lépés nem történt ez ügyben. Most azonban a város fejlődése mintegy magától követeli a régi jogos kívánság teljesülését. – Az igazságügyi kormány a tervezett járásbíróság ügyében jelentéstételre és véleménynyilvánításra szólította fel a pécsi kir. ítélő tábla elnökét és a szekszárdi kir. törvényszék elnökét. Bízva tekintünk tehát régi óhajunk teljesülése elé, mert

meg vagyunk győződve, hogy úgy a kir. tábla, mint a törvényszék elnöke méltányolni fogja egy vidéki városka példátlanul nagy életképességét és erős fejlődését, melynek alapján jogos kívánságunk bizonyára rövid időn belül a megvalósulásba megy.

Dombóvár és Vidéke 1910. április 24. (10. évfolyam 17. szám p. 3.)

A dombóvári járásbíróság.

Tamásiból írják, hogy az ottani járásbírószágon a kir. tábla rendelete folytán most statisztikát készítenek, hogy az ügyforgalom hány százaléka esik a dombóvári járásra. Ez szorosan összefügg a kettéválasztás folytán elő álló létszám kérdéssel. Előre láthatólag a dombóvári járásbírószág a következőkből fog állni: 3 bíró, 1 jegyző, 1 telekkönyvvezető, 2 írnok, 3 napidíjas, 2 szolga, 2 fogházőr. Az ügyvédek közül 3-4 szintén átjön s így mintegy 6-7 négyszobás, 4-5 háromszobás, 7-8 kétszobás lakás kell a bíróságnak a hivatali helyiségeken kívül. Két bíró, egy telekkönyvvezető, egy írnok és két díjnok Tamásiból lesz áthelyezve, a többi állás ujonnan lesz rendszeresítve. Az ügyvédek is számítva körülbelül 10 lakás üresedik meg Tamásiban, a mi a lakberek leszállását fogja maga után vonni. Az üzletek is nagyon meg fogják érezni a változást, különösen ha adóhivatal és közjegyző is lesz Dombóváron, ami csak idő kérdése. Hír szerint Rosos Jenő tamási büntető járásbíró lesz a dombóvári bíróság vezetője.

Somogyi Hírlap 1910. május 03. (7. évfolyam 100. szám p. 5. ADT)

A dombóvári járásbírószág.

Mint értesülünk, az újonnan szervezendő dombóvári kir. járásbírószágnak vezetője Boros Jenő tamási kir. járásbíró lesz. Az új járásbírószág személyzete lesz: 3 bíró, 1 jegyző, 1 telekkönyvvezető, 2 írnok, 3 napidíjas, 2 szolga és 2 fogházőr.

Tolnavármegye és a Közérdek 1910. május 19. (20. évfolyam 28. szám p. 3. ADT)

A dombóvári járásbírószág ellen.

Tamásiból küldöttség járt a táblai és törvényszéki elnöknél és kérte, ne vigyék el a bíróság felét Dombóvárra, mert az Tamásinak nagy kár. Mindkét helyen azt a választ kapták, hogy a természetes haladás okozta kár csak átmeneti, mert a folytonos haladás következtében pár év alatt a fél bíróságnak akkora lesz a forgalma, mint most az egésznek.

Dombóvár és Vidéke 1910. május 21. (10. évfolyam 21. szám p. 4.)

A dombóvári járásbírószág ellen.

Tamásiból küldöttség járt a táblai és törvényszéki elnöknél és kérte, ne vigyék el a bíróság felét Dombóvárra, mert az Tamásinak nagy kár. Mindkét helyen azt a választ kapták, hogy a természetes haladás okozta kár csak átmeneti, mert a folytonos haladás következtében pár év alatt a fél bíróságnak akkora lesz a forgalma, mint most az egésznek.

Dombóvár és Vidéke 1910. november 27. (10. évfolyam 48. szám p. 4.)

Járásbíróságunk.

Az ország törvényhozása az új perrendtartást tárgyalja és ennek alapján az országban több járásbíróság felállítása válik szükségessé. Közel három évtizedes óhajtásunk, hogy a dombóvári járásbíróság szerveztessék és nagyon sokféle – itt fel nem sorolható – oka van annak, hogy ez ideig tervünk csak terv maradt még. A helyzet elég kedvezőre vált ma, hogy kérésünkkel a kormány figyelmét újra magunkra fordítsuk és a jövő hét folyamán a középiskola ügyében eljáró küldöttség a járásbíróság kérdésében is el fog járni és kihallgatásra jelentkezik az igazságügyi miniszternél, hogy a dombóvári járásbíróság szervezését kérje.

Tolnavármegye és a Közérdek 1910. november 28. (20. évfolyam 84. szám p. 4. ADT)

Deputáció herceg Esterházynál, a kereskedelmi- és igazságügyi minisztereknél.

Dombóvár község előjárósága és a gyűjtőbizottság elhatározta, hogy küldöttségileg tiszteleg Esterházy hercegnél és megfelelő telket kér a felállítandó gimnázium számára. A deputáció be van már jelentve és legközelebbi napokban fel is utazik Budapestre, hogy megbízatásához híven eljárjon. Ugyanezen küldöttség egyuttal a kereskedelemügyi miniszternél is kihallgatásra jelentkezik, hogy mivel Dombóvárott közel ezer vasutas család lakik, a középiskola létesítéséhez nagyobb államsegélyt kérjen. Végül a járásbíróság kérdésében is el fog járni a küldöttség és kihallgatásra jelentkezik az igazságügyi miniszternél, hogy a dombóvári járásbíróság szervezését kérje.

Dombóvár és Vidéke 1910. december 04. (10. évfolyam 49. szám p. 4.)

Deputáció a miniszterhez.

Nagy István főszolgabíró és Illés Gyula főjegyző a november 30-iki megyegyűlés alkalmával Szekszárdon felkérték Perczel Dezső munkapárti elnököt, hogy a járásbíróság ügyében menesztendő küldöttséget vezesse az igazságügyminiszter elé. Perczel a küldöttség vezetésére készséggel vállalkozott.

Pécsi Napló 1911. január 11. (20. évfolyam 8. szám p. 2. ADT)

A dombóvári főgimnázium és egyéb óhajok.

... A küldöttség most Székely Ferenc igazságügyminisztert kereste föl, aki előtt Nagy István főszolgabíró tolmácsolta Dombóvár azon régi óhaját, hogy Dombóvár járásbíróságot kapjon. A miniszter kijelentette, hogy a járásbíróságok számát amugy is szaporítani kell és ha Dombóvár kívánságát anyagilag is kellőképen támogatni fogja, ugy a lehetőség meg van arra, hogy Dombóvár járásbíróságot kapjon. ...

Pécsi Napló 1911. január 25. (20. évfolyam 20. szám p. 4. ADT)

A dombóvári kir. kat. főgimnázium ügyében újabb értekezletet tartott a végrehajtó bizottság, mely alkalommal Nagy István elnök hosszabb jelentésben számolt be a küldöttség eddigi működéséről és a jövőre vonatkozó teendőkre nézve több indítványt terjesztett elő. A nagygyűlés e hó 29-én délután 3 órakor lesz Dombóváron a Korona nagytermében. Az értekezlet öt tagu küldöttséget bízott meg, hogy a pécsi püspöknél az eddigi jóakaratot s közbenjárást megköszönve továbbra is kérje a támogatást. A küldöttségbe Nagy István, Illés Gyula, Czéh Ferenc, Nyárády Aladár és Bölöny Ödön lettek beválasztva. Ugyanezen küldöttség tisztelegni fog a pécsi kir. tábla elnökénél is és jóakaratu pártfogást kér a dombóvári járásbíróság ügyében. Mindkét ügyben a vármegye főispánjához és alispánjához is tisztelegő küldöttséget delegáltak.

Dombóvár és Vidéke 1911. január 29. (11. évfolyam 5. szám p. 4.)

A járásbíróság.

Az igazságügyminiszter utasítására a szekszárdi kir. törvényszék elnöke megkeresést intézett Dombóvár község előljárárságához, hogy szabályszerűen meghozandó és kimerítő határozatban adjon választ arra a kérdésre, hogy az esetre, ha a kért dombóvári járásbíróság szervezését az igazságügyminiszter elhatározná, - annak megfelelő elhelyezése érdekében miként és mily feltételek mellett hajlandó a község közreműködni és miként tudja az alkalmazottak részére a szükséges magánlakásokat biztosítani.

Tolnavármegye és a Közérdek 1911. január 30. (21. évfolyam 9. szám p. 6. ADT)

Deputáció az alispánnál és a törvényszéki elnöknél.

A dombóváriak küldöttsége Nagy István főszolgabíró vezetésével szombaton tiszteleggett Simonsits Elemér alispánnál és Hazslinszky Géza törvényszéki elnöknél, kérve közbenjárásukat a dombóvári járásbíróság érdekében. Mindkét helyen a legkedvezőbb választ nyerték.

Tolnavármegye és a Közérdek 1911. február 23. (21. évfolyam 16. szám p. 3. ADT)

. . . Dombóvár község kérelme tárgyában, hogy a járásbíróóság felállítása érdekében a vármegye pártoló feliratot intézzen az igazságügyminiszterhez, hosszabb vita keletkezett.

A kérelem ellen elsőnek Debreczeny József dr. (tamási ügyvéd) szólalt fel. Nem barátja a kis járásbíróóságnak, mert ilyen helyeken rendszerint kevés az ügyvéd és ezek nem gyakorolhatják a kellő ellenőrzést. Ma a tamási járásbíróóság jó és attól tart, hogy ha a járásbíróóságot ketté osztják, a dombóvári gyenge lesz, a tamási pedig romlik. Legyen a járásbíróóság itt, vagy ott, de maradjon egy.

Illés Gyula (dombóvári főjegyző) nem fogadja el Debreczeny dr. érvelését. A bíróságok nem magukért, hanem a közönségért vannak. Dombóvár a közérdeknek akar szolgálatot tenni, midőn a járásbíróóság felállítására törekszik és helyes, hogy az állandó választmány ennek érdekében a pártoló feliratot javasolja. Ez a mozgalom tulajdonképen csak felújítása az igazságügyminiszter 1894-ik évi kezdeményezésének, hogy a túlnagy terjedelmű tamási járásbíróóság ügyei szanáltassanak. Ez alapon hasítatott ki 1894-ben a dombóvári járás is. Tizenöt év elmúltával kétségtelen, hogy ma a dombóvári járásbíróóság felállításának indokoltsága fokozottabb és sürgetőbb.

Frühwirth Jenő dr. (tamási ügyvéd) szerint nincs dokumentálva a tamási járásbíróóság kettéválasztásának szükségessége és e tárgyban egyedül csak Dombóvár község kéri azt, a járás többi községe pedig nem. Itt csak Dombóvár község magánérdeke van a kérdésben. Elismeri e község nagy haladását, de ez még nem ok arra, hogy Tamási megkárosíttassék. Emlékeztet arra, hogy 1895-ben Szilágyi Dezső biztosította a tamásiakat, hogy ha megfelelő járásbíróósági épületet és fogházat építenek, a járásbíróóságot nem viszik el. Ennek a feltételnek Tamási nagy áldozatokkal és súlyos megterheléssel eleget tett. Nem méltányos tehát, hogy ez áldozatok ellenértékétől megfosztassék. – Ám tegye meg Dombóvár a járásbíróóság elnyerésére szükséges lépéseket a maga erejéből, a vármegye azonban ne avatkozzék bele ez ügybe az egyik járás és központ kárára, hanem maradjon e kérdésben passzív. Kerekítsenek ki a Dombóváron létesítendő járásbíróóság számára megfelelő területet Baranya- és Somogy megyéből. Óhajtja, hogy a közgyűlés Dombóvár kérelme felett térjen napirendre.

Tolnavármegye és a Közérdek 1911. március 13. (21. évfolyam 21. szám p. 3. ADT)

Hozzájárulás a dombóvári járásbíróóság felállítási költségéhez.

Döbrököz község képviselő testülete e hó 8-án tartott rendkívüli közgyűlésén, melyet Nagy István főszolgabíró elnöklete alatt tartott meg, hosszabb vita után elfogadta azt a javaslatot, hogy a felállítandó járásbíróósághoz évenként 200 koronával járul hozzá.

Dombóvár és Vidéke 1911. március 26. (11. évfolyam 13. szám p. 2.)

Vigasztalódjunk! – Ha elszalasztottuk a gimnáziumot, - ha még nem is kaptuk meg a járásbírószágot – érzük be azzal, hogy a királyi Curia felütötte tanyáját a Korona szállodában. – Bizalmas értesülésünk van arról, hogy ezt a sok vihart látott szállót, először Curiának akarják kipróbálni, hogy azután lassan-lassan járásbírószággá formálják át. – Kíméletesen akarják tudunkra adni.

Dombóvár és Vidéke 1911. április 16. (11. évfolyam 16. szám p. 2.)

A járásbírószág.

Legelőször a felállítandó járásbírószág ügyében határoztak, miután az előadó Illés Gyula községi főjegyző ismertette az ügy mostani állását, referált az ez ügyben eljárt küldöttségek végzett dolgairól és végül javaslatot terjesztett a gyűlés elé abban az értelemben, melyet mint a cél elérésére szükségeset – az igazságügyi miniszter és a pécsi kir. ítélőtábla elnöke kijelölt. A javaslat szerint három alternatívát fogadott el a képviselőtestület és pedig:

- a) megszerzi a szükséges mintegy 400 négyszögöl nagyságu telket és arra felépíti a járásbírószág épületét, melyet aztán méltányos összegű évi bérért bérbe ad az igazságügyi kormánynak,**
- b) vagy átad egyszersmindenkorra 400 ölnyi telket és az építési költségekre 40.000 koronát a kormánynak;**
- c) vagy ha méltányos árért meg tudja szerezni herceg Esterházytól a Korona szálló teljes épületét, azt adja át az igazságügyi kormánynak, mely aztán államköltségen alakíttatja azt át a bírószág számára.**

A három ajánlat bármelyikét fogadnák el kivitelre, annak költségeihez felhasználják azon összegeket is, amelyeket a szomszédos községek közül Ujdombóvár 50 éven át 360 koronában, Döbrököz 50 éven át 200 koronában és Nak 50 éven át évi 108 koronában, valamint Lápafő és Várong 15 évig évi 100 koronában a bírószág felállítása esetén megajánlott.

A határozatot egyhangulag fogadták el.

Dombóvár és Vidéke 1911. május 28. (11. évfolyam 22. szám p. 2.)

A járásbírószág.

Az igazságügyi miniszter Hazslinszky szekszárdi törvényszéki elnök útján felszólította Dombóvár községet, hogy szabályszerű képviselőtestületi határozatban nyilatkozzék, mily bérösszegért volna hajlandó egy a miniszter által jóváhagyandó tervek szerint felépítendő épületet a kincstárnak állandó időre bérbeadni a járásbírószág elhelyezéséhez.

Magánuton szerzett értesülésünk szerint teljesen megbízható forrásból tudjuk, hogy a felállítandó járásbíróóság ügyének megvalósulása a legjobb úton halad és a közeljövőben várható.

Dombóvár és Vidéke 1911. június 11. (11. évfolyam 24. szám p. 2.)

A járásbíróóság ügyében az igazságügyi miniszter leiratára, melyben az a felszólítás érkezett a községhez, hogy szabályszerű képviselőtestületi határozatban feleljen a község, mennyiért volna hajlandó egy a miniszter által jóváhagyott tervek szerint emelendő épületet a járásbíróóság számára állandó időre bérbeadni: úgy határozott a község, hogy hajlandó a bíróóság számára a megfelelő épületet rendelkezésre bocsátani és érte az évi amortizációs törlesztési összeg bizonyos méltányos hányadát kéri bérösszeg fejében, a fennmaradó többletet pedig kész a sajátjából és a járásbeli községek által adandó hozzájárulásból fedezni.

Tolnavármegye és a Közérdek 1911. június 12. (21. évfolyam 47. szám p. 3. ADT)

A dombóvári járásbíróóság és gimnázium ügye.

Az elmúlt hét szombatján Dombóvár képviselőtestülete rendkívüli közgyűlést tartott, melyen a járásbíróóság ügyében az igazságügyi miniszter leiratára úgy határozott a község, hogy hajlandó a bíróóság számára a megfelelő épületet rendelkezésre bocsátani és érte az évi amortizációs törlesztési összeg bizonyos méltányos hányadát kéri bérösszeg fejében, a fennmaradó többletet pedig kész a sajátjából és a járásbeli községek által adandó hozzájárulásból fedezni.

Pécsi Napló 1911. június 21. (20. évfolyam 137. szám p. 2. ADT)

A dombováriak és földesuruk.

Dombóvár a legközelebbi jövőben kath. főgimnáziumot és járásbíróóságot kap. Ezen célra a nagyközség a legmesszebb menő áldozatokra kész, de szüksége van egyúttal a dombovári uradalom, Eszterházy Miklós herceg messzemenő előzékenységére is, melyet épügy élvezett már ismételten, miként Kaposvár. Nagy Albert, a herceg Eszterházy uradalmak kormányzója a napokban Dombováron időzött és ez alkalommal a gimnázium és járásbíróóság elhelyezésére szolgáló telkek adományozása ügyében Nagy István főszolgabíró és a község előljárósága fölkereste. . . . A járásbíróóság ügyében pedig aként nyilatkozott a kormányzó, hogy szakértői becsü útján megállapítandó árban a Korona szállodát is megkaphatja a község, vagy pedig megfelelő vételárért a főszolgabírói hivatal mellett is kaphatnak a járásbíróóság részére szükséges nagyságu telket.

Dombóvár és Vidéke 1911. július 16. (11. évfolyam 29. szám p. 3.)

A járásbíróság.

A közelmúltban kérdést intézett az igazságügyi kormány a községhez, hogyan és mily feltételekkel lehetne a szervezendő járásbírószágot elhelyezni Dombóváron. A község válaszárol akkor hírt adtunk. Dombóvár ugyanis azt felelte, hogy akár a jelenlegi Korona szállót, ha herceg Esterházytól megszerezheti, adná át, akár a főszolgabírói lakás és a hgi építész lak között elterülő és a hercegtől megveendő telken épít hivatalt és a költségek egy bizonyos százalékát kérné bér fejében a kincstártól. – E válasszal azonban, mivel nem meghatározott összegről szólt, - nem elégedett meg az igazságügyi miniszter és 29248. szám alatt határozott összegről kért a képviselőtestület részéről feleletet. A hétfői közgyűlés tárgyalta a leiratot és kimondta, hogy a község olyan járásbírószági hivatalt és fogházat épít, amilyent a miniszter kíván és ezt a kincstárnak állandó időre évi 2500 korona bérért átadja.

Pécsi Közlöny 1911. július 19. (18. évfolyam 144. szám p. 6. ADT)

A dombóvári járásbírószág.

A közelmúltban kérdést intézett az igazságügyi kormány Dombóvár községhez, hogyan és mily feltételekkel lehetne a szervezendő járásbírószágot elhelyezni Dombóváron. Dombóvár azt felelte, hogy vagy a jelenlegi Korona szállót, t. i. ha herceg Eszterházytól megszerezheti, adná át, vagy pedig a főszolgabírói lakás és a hercegi építész lak között elterülő és a hercegtől megveendő telken épít hivatalt és a költségek egy bizonyos százalékát kérné bér fejében a kincstártól. – E válasszal azonban nem elégedett meg az igazságügyi miniszter és határozott összegről kért a képviselőtestület részéről feleletet. A hétfői közgyűlés tárgyalta a leiratot és kimondta, hogy a község olyan járásbírószági hivatalt és fogházat épít, amilyent a miniszter kíván és ezt a kincstárnak állandó időre évi 2500 korona bérért átadja.

Pécsi Napló 1911. október 01. (20. évfolyam 222. szám p. 5. ADT)

Az első küldöttség Székely Ferenc miniszter előtt.

Az élelmes dombováriak megelőzték a pécsi küldöttségeket. Értesülve a miniszternek Pécsre való utazásáról, amikor ma délután a minisztert hozó vonat berobogott Dombóvár állomásra, a szalon kocsiából kiszálló minisztert, mint tudósítónk telefonálja, küldöttséggel várták, melynek szónoka gyorsvonati sebességgel arra kérte a minisztert, valósítsa meg a dombováriak régi törekvését és adjon járásbírószágot Dombóvárnak. A miniszter válaszában azt felelte a küldöttségnek, ismeri és méltányolja a dombováriak ezen óhaját és azt a legteljesebb jóakarattal teszi majd megfontolás tárgyává. A miniszter válasza megnyugtatta a küldöttséget, melynek lelkes éljenzése közepette robogott a vonat tovább Pécs felé.

Pécsi Napló 1911. október 12. (20. évfolyam 231. szám p. 3. ADT)

Hol is van az a Dombovár?

Egyik dombovári ismerősünk mesélte el a napokban, hogy miként történt az, hogy Székely Ferenc dr. igazságügyminiszter utban Budapestről Pécsre Dombovárott váratlanul járásbírótságot kérő küldöttség lepte meg. A dombováriak óhaja, hogy járásbírótságot kapjanak, már vagy két évtizedes. Többször deputációztak már ezen ügyben minisztereknél, ígérekben sem volt hiány, csak hogy mire az egyik miniszter érdeklődni kezdett kívánságuk iránt, jött már a másik és a dombováriaknak, bár tavasszal tán már express vonat is robog Dombováron át a magyar tengerpartra, járásbírótságuk még most sincs! Alig, hogy Székely Ferenc dr. foglalta el az igazságügyminiszteri széket, őt is küldöttség kereste fel Dombovárról, mely megsürgette a járásbírótságot. A miniszter, mint rendesen szívesen fogadta a küldöttséget, meg is ígérte óhajuknak teljesítését, és amikor beszélgetésbe fogtak, azt kérdezi a miniszter a küldöttség szónokától: Hol is van az a Dombovár?

Több se kellett a küldöttség tagjainak! No, de illet még kérdezni, amikor minden szép helyi dolog mellett ott az állomás nagyforgalmu vendéglőjében van a leghíresebb délelőtti pörkölt és délutáni uzsonna kávé télen s nyáron, a Fiume felé vezető főútvonalon! És a miniszter még azt kérdezi hol is van az a Dombovár! A helyi önértetet nagyobb sérelem annál a kérdésnél alig érhetne volna. És megtorlásra gondoltak, mely megtorlás egyuttal előbbre vihetné régi óhajukat is a teljesülés felé. A tervet jól kieszték! Esti hat órakor, amikor három vonat is találkozik a dombovári állomáson és ott olyan nagy a forgalom, amelyet kevés kis állomás mutathat, akkor várják a minisztert Pécs felé hozó vonatot. A villamos világítást ezen alkalomra megtriplázta a társulat, odakint volt az állomáson Dombovár intelligenciája jóformán teljes számmal, nagy közönség hullámozott a peronon, melyen sok száz torokból lelkesen éljeneztek minisztert, aki mit se tudott az őt váró küldöttségről, így kiszállt kocsijából, hogy nézze, kísérei mint élvezik a jó dombovári kávé, mely alkalmat fölhasználta a küldöttség szónok, hogy kívágja a járásbírótságot sürgető beszédet, melynek rengeteg hallgatója, majd éljenzője volt, különösen amikor a miniszter ezen óriási közönséget látva, a forgalmi sceneriától elragadtatva újból megígérte a járásbírótságot, majd a szónok rámutatva a nyüzsgő emberáradatra, mely Kaposvár, Zágráb, Fiume, Pécs és Bátorcsék felé tartva várta a vonatok indulását, szólt és maradt nyugodtan: Íme, Kegyelmes Uram! Itt van és ez Dombovár!

És most már a miniszteren volt a sor csodálkozni azon, mint lehetséges az, hogy Dombovárott, ilyen nagy forgalmu helyen, még nincsen járásbírótság! Most már, remélhetőleg, hamarosan lesz, mert az igazságügyminiszter minden igazságtalanságot hivatalból köteles jóvátenni!

Tolnavármegye és a Közérdek 1911. november 09. (21. évfolyam 90. szám p. 3. ADT)

Népgyűlés Dombováron, vasárnap, folyó hó 5-én népgyűlést tartott a község vezetősége. A népgyűlésen részt vett Szluha Pál országgyűlési képviselő és Nagy István főszolgabíró is. A

gyűlésen Illés Gyula községi főjegyző a dombóvári gimnázium és járásbíróság ügyével foglalkozott. . . .

Dombóvár és Vidéke 1912. január 28. (12. évfolyam 4. szám p. 3.)

A járásbíróság ügyében.

Mult vasárnap délután a járásbíróság és a gimnázium ügyében kiküldött szűkebb végrehajtóbizottság Nagy István főszolgabíró elnöklése mellett értekezletet tartott, melyen arra való tekintettel, hogy az igazságügyi miniszteriuban serényen dolgoznak az új perrendtatással szükségessé váló bíróságok szaporításának ügyében elhatározták, hogy küldöttséggel járulnak Székely Ferenc miniszter elé és városunk érdekében ismételten kéri a jóakaró és méltányos figyelmét. A küldöttségben Nagy István főszolgabíró Dombóvár és Ujdombóvár főjegyzői és bírái, dr. Sas István, esetleg még többen is részt vesznek. A küldöttség bejelentésére és a vezetésére a bizottság felkérte Szluha Pál képviselőt. A tisztelegő kihallgatás e csütörtökön lesz, amikor egyuttal a gimnázium ügyében is tájékozódni fognak a miniszteriumban, esetleg tisztelegnek gr. Zichy János kultuszminiszternél is.

Somogyi Hírlap 1912. február 01 (9. évfolyam 24. szám p. 4. ADT)

Járásbíróság és főgimnázium Dombóvárott.

A dombóvári járásbíróság és kath. főgimnázium ügyében kiküldött szűkebb végrehajtóbizottság Nagy István főszolgabíró elnöklése mellett értekezletet tartott, melyen arra való tekintettel, hogy az igazságügyi miniszterium serényen dolgozik az új perrendtartással szükségessé váló bíróságok szaporításának ügyével, elhatározták, hogy küldöttséggel járulnak Székely Ferenc miniszter elé s a város érdekében ismételten kéri a jóakaró és méltányos figyelmet. A küldöttségben Nagy István főszolgabíró Dombóvár és Ujdombóvár főjegyzői és bírái, Sas István dr., esetleg még többen is részt vesznek. A küldöttség vezetője Szluha Pál képviselő. A tisztelegő kihallgatás ma, csütörtökön lesz, amikor egyuttal a gimnázium ügyében is tájékozódni fognak a miniszteriumban, esetleg tisztelegnek Zichy János gróf kultuszminiszternél.

Dombóvár és Vidéke 1912. március 31. (12. évfolyam 13. szám p. 2.)

A járásbíróság ügye.

Tegnap délelőtt telefon értesítés érkezett a főszolgabíróshoz, melyben az igazságügyi miniszterium azt jelezte, hogy a miniszteriumból kiküldött bizottság érkezik hétfőn Dombóvárra a tervbe vett járásbíróság helyének kiszemelésére és helyszíni tárgyalásra.

Dombóvár és Vidéke 1912. április 07. (12. évfolyam 14. szám p. 2.)

A járásbíróság ügyében.

Mult számunkban jeleztük, hogy az igazságügyi miniszteriumból bizottságot küldöttek ki egy régi kívánságunk, a szervezendő járásbíróság ügyében.

A kiküldöttek fogadásának megbeszélésére vasárnap délelőtt Nagy István főszolgabíró sürgősen összehívta az ez ügyben és a gimnázium ügyének felszínén tartásában intézkedő végrehajtó bizottságot. A bizottság értekezletén megjelölték mindazon helyeket, melyek a járásbíróság elhelyezésére alkalmasnak látszanak, melyeket szabad választás céljából a miniszteri kiküldötteknek meg fognak mutatni és kijelölték a kiküldöttek mellé adandó kíséretet is Nagy István főszolgabíró, Farkas Ferenc közs. bíró, Illés Gyula közs. főjegyző és Bölöny Ödön hgi. felügyelő és községi képviselő személyében.

Vasárnap délután 6 órakor a Budapest felől érkező gyorsvonattal megérkezett Zsáborszky István igazságügyi osztálytanácsos és almási Balogh Loránd építész tanár, kiket a kijelölt helyi bizottságon kívül nagy közönség várt és fogadott Ujdombóváron. Minden ünnepélyes üdvözlés mellőzésével kocsikon azonnal bevonultak a „Korona” szállóba, hol a min. kiküldöttek számára két szoba állott rendelkezésre.

A megérkezés után, mivel remek szép tavaszi idő volt, mindjárt körülsétáltak a városban és csak 8 óra felé érkeztek vissza a Társaskör helyiségébe, ahol a vendégek tiszteletére a kör tagjain kívül a község vezetőségéből is többen jelen voltak már és közös vacsorán vettek részt.

Másnap hivatalos meg szemlélésre szálltak ki. Megszemlélték az Erzsébet utcai óvoda telket; a Szent László téren a Schmieder György-féle ház melletti uradalmi cselédházat; a főszolgabírói lakás melletti uradalmi telket, mely jelenleg a hercegi építész kertje; a pásztorház telkét és az előtte elterülő közteret; valamint az Ujdombóvár felé vezető út mellett a gimnázium elhelyezésére szánt telek melletti helyet.

Zsáborszky min. oszt. tanácsos és Balogh Loránd építész tanár egybehangzó véleménye szerint csak két telek felelhet meg a járásbíróság céljainak és pedig elsősorban a pásztorház előtt elterülő köztér, vagy pedig a főbírói lakás és a hgi építész lakása közötti kerttelek, melyből legalább is 35 méternyi utca vonal volna megszerzendő.

Ezen véleményt a községi előljáráóság előtt az azonnal megtartott előljáráósági ülésen is hangsúlyozták és ennek alapján a község vezetősége elhatározta, hogy sürgősen kérni fogja herceg Esterházy elhatározását, hogy megszerezhető-e és mily árban a jelzett telek, amely mindenesetre a község legszebb és minden érdeknek teljesen megfelelő helye volna.

Bizalommal várjuk a herceg választát, mely egyik régi nagyfontosságú tervünk megvalósulásában lenne mérhetetlen segítségünkre.

A hivatalos kiküldetés elvégzése után a bizottság tagjai Ujdombóvárra kísérték a vendégeket, hol megebedeltek és a 2 órai vonattal Pécsre utaztak, hol az igazságügyi palota építkezése ügyében is volt hivatalos küldetésük.

Dombóvár és Vidéke 1912. június 02. (12. évfolyam 22. szám p. 2.)

A járásbíróság ügye.

Pénteken délután igen népes gyűlése volt a község képviselőtestületének. A tárgysorozat ugyan szokatlanul rövid volt, de a tárgyalásra kitűzött ügy mégis általános érdeklődést keltett.

A szokott jegyzőkönyvi hitelesítés után felolvasta Illés főjegyző Hazslinszky szekszárdi törvényszéki elnök leiratát, melyet az igazságügyi miniszter megbízásából intézett a községhez a tervbe vett járásbíróság létesítése ügyében. Mellékelve volt a leirathoz Almási Balogh Loránd építész által készített helyszíni rajza is, mely a Hunyadi térnek a mostani pásztorház előtti részét egész az országutig mutatta, mint azét a helyét, melyet a pár héttel itt járt Zsáborszky miniszteri kiküldött legalkalmasabbanak talált az építendő járásbíróság számára. A leirat a telekre és az épület létesítésére nézve szóról-szóra a következőket tartalmazza:

Felszólítom Dombóvár nagyközséget, hogy törvényes alakiságok betartása mellett hozzon szabályszerű végleges kötelező határozatot arra nézve, hogy:

1. ezen területen a megadandó beosztási tervekhez képest a község által beszerzendő, de a miniszter által jóváhagyandó kiviteli tervek alapján a járásbírószági épületet és fogházat felépíti és a kincstárnak a járásbírószág működésének megkezdése napjától számítva öt évig díjtalanul, azontul pedig állandó időre 2500 korona évi bér ellenében, az 1911 évi 4400/I.M. számú rendtartás 12 §-ában megállapított feltételekkel átengedi;
2. hogy az épületben a vezető járásbíró részére szabályszerű természeti lakást létesít és azt állandóan, első sorban a mindenkori vezető járásbírónak estleg más ott működő járásbírónak törvényes lakpénznél nem magasabb bérösszeg mellett engedi át;
3. hogy az épület előtti közteret be nem építi, hanem azt mint beültetett séta helyet tartja fenn;
4. gondoskodik arról, hogy a bíróság személyzete részére hivatali állásaiknak megfelelő magánlakások törvényes lakpénzüknél nem magasabb bér mellett mindenkor rendelkezésre álljanak;
5. végül, hogy az iratokat és szerelvényeket a tamási, illetve a gyönki járásbírószágtól saját költségén átszállíttatja.

A szabályszerű véghatározat a jogerőre emelkedés után a helyszínrajzzal együtt hozzám felterjesztendő és a miniszter úr ezek megtörténte után fogja a beosztási terveket elkészíttetni és a község rendelkezésére bocsátani.

A felolvasás után a képviselőtestület egyhangulag mindenben hozzájárult a leiratban foglalt feltételekhez és határozatát felterjeszti a vármegyéhez jóváhagyás végett.

A gyűlés tartama alatt Bölöny Ödön hgi. kerületi felügyelő átnyújtotta herceg Esterházytól az épen akkor érkezett értesítést, mely szerint a község által kért telket – a főszolgabírói és

a hercegi építési lakások között 1000 négyszögöl területtel 20 korona négyszögölenkinti árban hajlandó a községnek járásbíróság céljára átadni azon kikötéssel, hogy a Petőfi utca és a Hunyadi térnek az építési lakház körüli részén 250 négyszögölet cserében adjanak át az uradalomnak.

Mivel ezen ingatlan szerzés és átengedés ügye merült fel, a gyűlés érdemleges határozatot nem hozhatott; a szabályszerű 30 napi határidő leteltével – július 2.-ára kitűzött rendkívüli gyűlésen fog ez irányban határozni. Addig is udvariasságból a herceg által tett ajánlatért köszönetét nyilvánította a gyűlés. Egyben az új kombináció bejelentése végett Illés Gyula főjegyzőt és Szallós János közs. képviselőt megbízták, hogy szóbeli tárgyalásra menjenek fel az igazságügyi minisztériumba.

Dombóvár és Vidéke 1912. június 30. (12. évfolyam 26. szám p. 2.)

Mult szombaton a község képviselőtestülete ülés tartott, amelyen legelső sorban a létesítendő járásbíróság ügyében kiküldöttek nevében referált Illés Gyula közs. főjegyző. Ismeretes már, hogy a képviselőtestület küldöttei mit végeztek a minisztériumban, hol most már az ügy sürgős megvalósítása érdekében nem hajlandók semmiféle változásba belemenni és határozottan ragaszkodnak a Hunyadi téren kijelölt helyhez. – A közgyűlés tudomásul vette a miniszterium kívánságát, melynek elfogadása különben is már a legutóbbi gyűlésen megtörtént. A járásbíróság épületének tervezésével és költségvetésének elkészítésével Balogh Loránd építész tanárt óhajtja a község megbízni, a majdani építés műszaki felügyeletére pedig Dvorzsák Rezső hgi. építésmérnököt fogják felkérni.

Somogyi Hírlap 1912. október 02. (9. évfolyam 223. szám p. 4. ADT)

A dombóvári járásbíróság.

A Dombóvár község fejlesztésére alakult bizottság a napokban ülést tartott, melyen elhatározták, hogy újból küldöttséget menesztenek az igazságügyi miniszterhez, kérve őt kir. járásbírósnak Dombóváron leendő felállítására. A küldöttség vezetésére Perczel Dezsőt kérték fel, a küldöttség szóoka pedig Nagy István főszolgabíró lesz.

Tolnamegyei Közlöny 1913. február 23. (41. évfolyam 8. szám p. 3. ADT)

A dombóvári kir. járásbíróság.

Nagy örömben vannak a dombóváriak, hogy az igazságügyminisztériumból vett értesülés szerint még ebben az évben felállítják Dombóvárott a kir. járásbírószágot. Ugyanis a folyó hó 5-én tartott minisztertanács az igazságügyminiszter előterjesztésére elhatározta, hogy Dombóváron kir. járásbírószágot létesít.

Somogyvármegye 1913. február 28. (9. évfolyam 49. szám p. 3. ADT)

Járásbíróság Dombóváron.

A legutóbbi minisztertanács elfogadta az igazságügyminiszter előterjesztését a Dombóváron felállítandó járásbíróság ügyében. A napokban Dombóvár képviselőtestülete ülést tartott ez ügyben és az igazságügyi kormánnyal kötendő szerződés elvégzésére Illés Gyula főjegyzőt és Farkas Ferenc bírót küldte ki. A dombóvári járásbíróság építkezését már a közel jövőben megkezdik.

Tolnamegyei Közlöny 1913. március 09. (41. évfolyam 10. szám p. 3. ADT)

Uj kir. járásbíróság.

A Dombóvárrott felállítandó kir. járásbíróság ügyében Illés Gyula dombóvári főjegyző Szekszárdon járt, hogy az állammal kötendő szerződés szövegét a törvényszéki elnökkel együtt megállapítsák. A szerződés már el is készült s annak aláírása csak a hét vége felé következhetik be, mert annyi idő szükséges ahhoz, hogy az igazságügyminiszteriumból visszaérkezzen a bírósági épület költségirányzata, mely oda jóváhagyás végett felterjesztetett. Amint a jóváhagyás megérkezik, rövid idő múlva megkezdik a járásbírósági épület építését.

Tolnamegyei Közlöny 1913. május 11. (41. évfolyam 19. szám p. 3. ADT)

A dombóvári járásbíróság épülete.

Dombóvár nagyközség legutóbb tartott gyűlésében a kir. járásbírósági épületre érkezett ajánlatok közül 14 szóval, 8 szavazat ellenében Liebermann János és társai: Farkas József és Schaffer András dombóvári vállalkozók ajánlatát fogadta el. A község szerződésileg kiköti, hogy az épületet a vállalkozók 1913. évi december 1-ig tartoznak elkészíteni.

Tolnamegyei Közlöny 1913. november 02. (41. évfolyam 44. szám p. 4. ADT)

A dombóvári kir. járásbíróság.

Mint értesülünk a dombóvári kir. járásbíróság külső munkálatai teljesen elkészültek. A vállalkozó szerződési kötelezettségének megfelelőleg folyó évi december 1-én fogja az impozáns épületet átadni. A felszerelési tárgyak szállítását Bernáth János dombóvári asztalos nyerte el. A kir. járásbíróság 1914. március 15-én vagy április 1-én kezdi meg működését.

Dunántúl 1913. december 04. (3. évfolyam 280. szám p. 4. ADT)

A dombóvári járásbíróóság építése.

A dombóvári járásbíróóság immár teljesen tető alatt áll és az összes kőműves munkálatok befejezést nyertek. Ami még hátra van, a berendezés elkészítése és a bírósági épület bebutorozása szintén rövid idő kérdése. Az épület megvizsgálása céljából a múlt hétfőn Zsáborszky István miniszteri tanácsos és Hazslinszky Géza, a szekszárdi törvényszék elnöke Dombóváron jártak és a tapasztaltak fölött legnagyobb meglepetésüknek adtak kifejezést. Hazslinszky Géza törvényszéki elnök a bírósági épület berendezésének szállítására benyújtandó ajánlatok versenytárgyalására december hó 12-ét tűzte ki. A berendezés március 1-ére lesz szállítandó úgy, hogy a dombóvári járásbíróóság minden valószínűség szerint 1914. április 1-én kezdi meg működését.

Tolnamegyei Közlöny 1913. december 21. (41. évfolyam 51. szám p. 5. ADT)

A dombóváriak adóhivatalt kérnek.

Most már biztosra vehető, hogy a dombóvári kir. járásbíróóság 1914. évi április elsején megkezdni működését. Ezzel kapcsolatban felmerült az, hogy a kir. járásbíróóság mellé kir. adóhivatalt kérjenek. A kérvény már el is készült és most teszi meg aláírás végett körutját a következő tizenkét dombóvári járáshoz tartozó községnél: Dombóvár, Ujdombóvár, Döbrököz, Kurd, Csibrák, Mucsi, Gyulaj, Kocsola, Szakcs, Nak, Lápafő és Várong.

Igazságügyi Közlöny 1914. március 28. (23. évfolyam 3. szám p. 125. ADT)

A m. kir. igazságügyminiszternek 6.324/1914. I. M. számú rendelete, a hernádsadányi kir. járásbíróóság megszüntetése és Dombóvár székhellyel kir. járásbíróóság felállítása tárgyában.

A m. kir. minisztérium az 1890 : XXIX. t.-c. 2. §-ában nyert felhatalmazás alapján a kir. járásbíróóságoknak az 1885 : III. t.-c. 3. §-ában és az 1912 : LIV. t.-c. 107. §-ában megállapított létszámát érintetlenül hagyva, e létszám keretén belül a kassai kir. törvényszék, Úgyis mint telekkönyvi hatóság kerületéhez tartozó hernádsadányi kir. járásbíróóságot megszüntette és ennek egész területét a nevezett kir. törvényszék, úgyis mint telekkönyvi hatóság kerületén belül a kassai kir. járásbíróóság területéhez csatolta át, viszont pedig a szekszárdi kir. törvényszék kerületében Dombóvár székhellyel járásbíróóságot állított fel és ennek területéhez a szekszárdi kir. törvényszék kerületében lévő tamási kir. járásbíróóság területéből pedig Dombóvár, Döbrököz, Gyulaj, Kocsola, Kurd, Lápafő, Nak, Szakcs, Ujdombóvár és Várong községeket – az ugyanazon kir. törvényszék kerületében lévő gyönki kir. járásbíróóság területéből pedig Csibrák és Mucsi községeket a hozzájuk tartozó pusztákkal és telepekkel együtt, vagyis a dombóvári közigazgatási járás egész területét átcsatolta.

Ez a rendelet 1914. évi június hó 1. napján lép hatályba.

Ugyan e naptól kezdve a dombóvári kir. járásbírósgot az 1871 : XXXI. t.-c. 24. §-ában nyert felhatalmazás alapján a törvényhozás utólagos jóváhagyása mellett, saját területére nézve telekkönyvi hatáskörrel ruházom fel.

Kelt Budapesten, 1914. évi február hó 25-én.

Tolnavármegye és a Közérdek 1914. április 20. (25. évfolyam 32. szám p. 4. ADT)

A járásbíróági épület átvétele.

A dombóvári járásbírósg tudvalevőleg június 1-én kezdi meg működését s hogy ezen időre a bírósgai épület minden tekintetben készen álljon, a szükséges intézkedéseket fogantositják. A szekszárdi kir. törvényszéki elnök megbízásából Tóth József törvényszéki irodaigazgató e hó 13., 14. és 15. napjain a községi előljárásgtól átvette a bírósgai épületet, Bernát János asztalostól pedig a bírósg felszerelését. Az átvétel alkalmával kifogások nem merültek fel.

Pesti Napló 1914. április 23. (65. évfolyam 96. szám p. 22. ADT)

. . . . a kapuvári járásbírósgnál írnoiki, a dombóvári járásbírósgnál vezető járásbírói állásra lehet beadni pályázatokat a törvényes határidőn belül.

Tolnamegyei Közlöny 1914. április 26. (42. évfolyam 17. szám p. 4. ADT)

A dombóvári járásbírósg.

A dombóvári kir járásbírósg felállításának ideje közeledik, a hivatalos lapban az igazságügyminiszterium már a járásbírói állásra vonatkozó pályázatot is meghirdette. A többi állásokra előreláthatólag a tamási kir. járásbírósg személyzetéből fognak átvenni.

Tolnavármegye és a Közérdek 1914. április 27. (25. évfolyam 34. szám p. 4. ADT)

Áthelyezés.

Tamás Gábor tamási kir. bírósgai fogházőr áthelyeztetett a dombóvári kir. járásbírósghoz és május hó 11-én tartozik elfoglalni állását.

Magyarország 1914. május 10. (21. évfolyam 112. szám p. 29. ADT)

. . . . Dömötör Sándor tamási kir. járásbírósgai telekkönyvvezetőt a dombóvári kir. járásbírósghoz, Vass Antal és Kegler József tamási kir. járásbírósgai írnokokat a dombóvári kir. járásbírósghoz helyezte át.

Pécsi Napló 1914. május 10. (23. évfolyam 106. szám p. 4. ADT)

Gutheil Kálmán dr., tamási kir. járásbíró saját kérelmére a dombóvári járásbíróshoz helyeztetett át, . . .

Tolnavármegye és a Közérdek 1914. május 18. (25. évfolyam 40. szám. p. 3. ADT)

Járásbíróshág Dombóváron.

Junius 1-én, Pünkösöd másnapján kezd meg a dombóvári járásbíróshág a működését és a végrehajtó százás bizottság már idejében megtette az előkészületet az irányban, hogy ez az aktus kellő ünnepélyességgel menjen végbe. Az ünnepség előkészítésére Nagy István főszolgabíró elnöklésével százás bizottság alakult, amely az ünnepség sorrendjének megállapítására egy szűkebb előkészítő bizottságot választott. Ez a szűkebb előkészítő bizottság, melynek elnöke Nagy István, tagjai Balogh Sándor, Farkas Ferenc, Hamulyák Mihály, Illés Gyula, Karkecz Lajos és Szallós János, kedden délután a következőkben állapította meg az ünnepség programját: Délelőtt 10 órakor vendégek fogadása Ujdombóvár állomáson. D. e. 11 órakor szent-mise a r. k. plébánia templomában. D. e. fél 12 órakor a járásbíróshági épület ünnepélyes átadása a szekszárdi kir. törvényszék elnökének. Délután 1 órakor díszebéd a Korona-Szálloda emeleti nagytermében és ebéd után kirándulás a Sziget erdőcskébe. Az ünnepély rendezésébe bele vannak vonva a járás összes községei és a százás végrehajtó bizottság szerdai gyűlésén teljes számban megjelent dombóvári járás jegyzői kara is. A végrehajtó bizottság mindent elkövet, hogy minél szebb kerettel övezze a bíróság megnyitását és hogy a közönség minél fényesebben fogadhassa országos és megyei közéletünk számos előkelőségét, akik az ünnepélyen való részvételüket már előre kilátásba helyezték. A végrehajtó bizottság felkéri mindazokat, akik az ünnepélyen megjelenni és a díszebéden részt venni óhajtanak, hogy szíveskedjenek Hamulyák Mihálynál, a végrehajtó bizottság titkáránál jelentkezni.

Budapesti Hírlap 1914. május 23. (34. évfolyam 120. szám p. 23. ADT)

Áthelyezés.

Az igazságügyminiszter Laczkovics Miklós tamási járásbíróshági végrehajtót a dombóvári járásbíróshágához helyezte át.

Igazságügyi Közlöny 1914. május 30. (23. évfolyam 5. szám p. 258. ADT)

. . . a szekszárdi kir. törvényszék elnöke Dél Antal m. kir. csendőrt . . . Kiss István gyönki kir. járásbíróshági hivatalszolgát az újonnan szervezett dombóvári kir. járásbíróshágához helyezte át.

Pécsi Napló 1914. június 04. (23. évfolyam 125. szám pp. 1-2. ADT)

Dombóvár ünnepe.

Nagyszabásu ünnepség keretében zajlott le a dombóvári újonnan szervezett kir. járásbíróóság megnyitása s az új épület rendeltetésének átadása.

A szomszédos törvényhatóság eme haladni képes, a kor szellemét át és megértő község 40 éves multjába, ha visszatekintek s látom hatalmas, fejlődő készségét alkotásaiban, látom ama rohamos előretörtetést a kultúra áldásainak megteremtésében; előttünk lelki szemeim előtt a mocsaras tájéku, szalmás viskóju, a régi maradiságot visszatükröző kis Dombóvár, melynek jövő fejlődéséről a legmerészebb álmodozók sem mertek gondolni. Az akkori kis falusi jellegű állomása, primitív vasúti közlekedése nem látszott Dombóvárt arra predestinálni, hogy valaha ezen kis község a maivá fejlődhessék, sőt az akkori közvélemény egyhangú nézete a maradisággal kapcsolatos lemondásban nyert kifejezést.

Ámde az idők, az évek multak, megváltozott a kor, megváltoztak a nézetek s emberek; az ország fejlődőképességének mint egy visszatükrözéseképp hatalmas vasúti politika kezdett kialakulni, melynek egyik folyamánya a Budapest-pécsi vasút megépítése, későbbi államosítása volt. Ezekkel kapcsolatban Dombóvár vasúti gócponttá való fejlesztésében csucsosodott ki ama hatalmas arányokat öltő vasutpolitika, melynek nagy része van Dombóvár ma már nagyarányú fejlődésében.

Ámde, ha egy község fejlődését vesszük bonckés alá, lehetetlen meg nem állapítanunk ama tényeket, hogy habár adva vannak is a fejlődés feltételei, a fejlesztés csak úgy, akkor és ott lehetséges, ha a község vezető tényezői harmóniában a vármegyei élet tényezőivel a vezetésökre bízott nép által óhajtott haladási vágyat felismerve, összetartással, kitartó és soha nem lankadó buzgalommal fognak kezét a kitűzött cél kivívására. Csak ott lehetséges a szemünk előtt lefolyó, mondhatjuk amerikai arányokban haladó fejlődés, ahol nem a széthúzás ördöge ütött tanyát, hanem az összetartásból fakadó erő öntudatos munkája vert gyökeret.

Már pedig, ha Dombóvár, szomszéd vármegyénk eme szép községének mai nagyságát vizsgáljuk, önkénytelenül is előttünk harmonikus összetartása, céltudatos egyöntetű munkája ama áldozatkész férfiakkal, kik egyéniségük varázsával, erejük, munkakedvök feláldozásával, tettekkészségök szerény, de annál eredményesebb megmutatásával járultak hozzá ama nagy műhöz, melyből Dombóvár kulturális központtá való fejlődése fakadt.

Dombóvár nagyarányú fejlődése három ciklusra oszlik. Az első: a Budapest-pécsi vasút építése; a második: a közigazgatási járás 1896. évben történt szervezésével kapcsolatban Nagy István főszolgabíró, mint a járás főnökének letelepedése; a harmadik: 1909. évben Illés Gyula községi főjegyzővé történt megválasztása.

A vasút megépítése csak sejtette a jövőt; Nagy István főszolgabírónak a járás élére való állításával már a haladás ösvényére lépett; de 1909. évben Illés Gyula főjegyzővé történt megválasztása után a község e két agilis vezetőjének rendíthetetlen kitartása, emberi erőt

meghaladó tevékenysége a rohamos fejlődés ama fokára emelte, mely meghalad minden képzeletet.

Találóa jegyezte meg Tolnavármegye nagytudású alispánja beszéde keretében, hogy Nagy István főszolgabíró és Illés Gyula községi főjegyző buzgalommal teljes, a közjóra irányuló nemes törekvése hozta létre mindazt, amely Dombóvárt immár az ország ismert, fejlődőképes és nagyjövőjű községévé tette.

De ez nem is lehet másként ott, ahol az intelligencia, azok legelőkelőbbjei, élén Paál József nyugalmazott hercegi felügyelővel a közönség egyhangú óhajával párosult lelkesedéssel tettek magukévá mindent, mely a község fejlesztésével kapcsolatosan megvalósítható s eme összetartásból fakadó erőből merítetten jött létre az 1913. évben megnyitott, Nessler Alajos célirányos és nagytudású igazgatása mellett fejlődésnek indult s szép jövőt ígérő kir. kath. főgimnázium.

Habár a kir. járásbíróság felállításának szorgalmazása még a nagyemlékű Szilágyi Dezső ig. miniszter idejére nyúlik vissza; habár a kormányok változása e szükségesség kedvező megoldását csak elodázta, de a napirendről le nem szorította, mégis jóleső érzéssel állapíthatjuk meg, hogy a hosszú vajúdáson keresztül ment szervezés alapvető munkáját Nagy István főszolgabíró elnöklete alatt működő, a község fejlesztésére alakult százas bizottság ügybuzgalma és községe iránt érzett szeretetéről ismert Illés Gyula főjegyző végezte.

Igy aztán ne csodálkozzunk, ha Dombóváron egymás után jönnek létre intézmények, alkotások, melyek mindegyike is egy kulturtényezője a nemzeti haladás, megerősödés és tudás vágyának.

Gyönyörű és mintaképül szolgálhat Dombóvár egyértelmű állásfoglalása a haladás útján, mely várat épít a magyarságnak, oly várat, melyet a tudás pajzs véd s mely a fejlődés messze világító fáklyájával mutatja az utat a mások által való követésre. Az ünnepély maga igen nagyszabású keretben folyt le, melyen a vármegye legelőkelőbbjei jelentek meg.

Offenmüller Zsigmond dombóvári plebános celebrálása mellett d. e. 11 órakor lett megtartva a „Veni Sancte” a helybeli kat. templomban. Ott láttuk: Kovács Sebestyén Tolnavármegye főispánját, Forster Zoltán alispánt – Éry Márton dr. vármegyei főjegyzőt, Hazslinszky Géza szegszárdi kir. törvényszéki elnököt, Áldor Véges Ferenc és Szilágyi Ernő kir. törvényszéki bírakat, Pesti Pál dr. kir. járásbíró, Gutheil kir. járásbíró, Paál József nyugalmazott felügyelő, Ptolányi Ödön hercegi felügyelő, Nessler Alajos főgimn. igazgatót a tanári karral, Bedő Simon dombóvári állomásfőnököt az üzletvezetőség képviselőjében, Piszár Lajos dr. barcsi, Jakab Lajos dr. és Balogh dr. dombóvári ügyvédek, Szallós János gyógyszerészt, Cséry István postafelügyelő, Riesz József orvost, Fröhvirth Géza kanonokot, Vitkovics Ferenc plébánost, szentszéki ülnököket, Nagy István főszolgabírót, Illés Gyula főjegyzőt, a járási jegyzői kart, az állami és felekezeti tanítótestületet és még igen sok vendéget.

A kis Dombóvár mai lélekszámát befogadni nem képes régi róm. kat. templom zsúfolásig megtelt a vendégek és a közönség nagy számával. A mise alatt Marton Kálmán kántortanító

vezetése alatt működő, rövid idő előtt alakult dalárda énekelt oly precizitással, mely megfelelt volna katedrális templomban is. Marton Kálmán gyönyörű baritonja teljesen érvényesült s mély áhítatra ragadta a közönséget.

Mise után az összes vendégek s helybeli nagy közönség a község által 173.000 korona költséggel emelt nagyon szép s tetszetős külsővel bíró, pompás beosztású kir. járásbírószáki épülethez vonult, ahol Illés Gyula községi főjegyző Hazslinszky Géza kir. törvényszéki elnöknek meleg s a járásbírószáki létesítését felölelő nagy beszéde kíséretében adta át az épületet, kívánva, hogy a mindenható áldása legyen a céltudatos munkán és a bíróság tagjain. Hazslinszky Géza törvényszéki elnök keresetlen szavakban köszönte meg Dombóvár nagyközség áldozatkészségét, ígéretet tett, hogy a járásbírószáki s vezetői Dombóvár további fejlődésére közreműködnek s a maga részéről is biztosította a járásbírószáki létrehozó agilis vezetőket elismeréséről. Ezután a dalárda a „Himnusz” majd a „Szózatot” énekelte el, mely után a helyiségek megtekintésére került sor.

Szakadó esőben oszlott szét a közönség, míg a vendégek a Korona szálló termeiben gyülekeztek a díszbédre.

Az ötödik fogásnál felállott a láthatólag nagyon szeretett s köztisztelőben álló Kovács Sebestyén vármegyei főispán, kinek szívét öröm hatja át, ha közéleti szereplésében ily ünnepélyben lehet része. Ezen örömet fokozza a nemzetnek bölcs királyunk iránt érzett szeretete, kit a Mindenható ismételve visszaadott a nemzetnek, ki nagy betegségéből felépülve vajha még nagyon soká áraszthatná bölcsességét szeretett magyar népére. A királyra mondott nagyszabású és átérzett felköszöntő után, mit a jelenlévők felállva hallgattak végig, Nagy István dombóvári járási főszolgabíró mondott hatásos felköszöntőt Balogh igazságügyminiszterre. Ugymond: évtizedes munka és küzdelem eredményének ünneplésére, ősi magyar szokásjogán jöttünk ma össze, hogy hálánkat rójuk le Magyarország igazságügyi minisztere iránt, ki Szilágyi Dezső ígérete után a sok várakozáson átmenő járásbírószáki létesítését tető alá hozta. Dombóvár hivatott a fejlődésre és fejlesztésre, mert Verbőczy, a hármaskönyv is itt javította át, így hivatottságát már ezen tény is visszatükrözi. Balogh ig. minisztert táviratilag üdvözölni kéri és élteti.

Eme hatással, láthatólag érzéssel s meghatottsággal, de mégis szónoki hévvel előadott beszéd után Bölöny Ödön hercegi felügyelő fordulatokban gazdag beszédében élteti a főispánt, kitől sokat várt a vármegye, de aki kimagasló egyéniségével, tudásával, akaratával már is sokkal többet tett a vármegyeért s a községek érdekeiért. A dombóváriak nevében üdvözli a főispánt. A lendülettel és általános tetszés mellett elhangzott beszéd után Jakab Lajos dr. dombóvári ügyvéd mondott a szegszárdi törvényszéki elnökre felköszöntőt, ki állásának egész súlyával, akaratával munkált közre a járásbírószáki elnyerésénél. Szép és hatásos beszéde után Offenmüller Zsigmond dombóvári plebános az ő megszokott nagy szónoki kvalitásával tartalmas és fordulatokban gazdag beszédében élteti Tolnavármegye nagytudású alispánját, ő egyedül neki tulajdonítja a járásbírószáki létesítését, ki már főjegyző korában felismerte a kor hívó szavát s azt, hogy Dombóvárnak arra szüksége van.

Ezután Sörös tb. főszolgabíró a kir. járásbírószáki kinevezett tisztviselői karára üríti poharát, a közigazgatás nevében üdvözli őket s eredményes együttműködésre kéri fel őket.

Illés Gyula községi főjegyző meleg, keresetlen szavakban, hála telt szívvel mond köszönetet a kir. járásbírósnak kivívásában közreműködőknek, kik jelenlétükkel adnak kifejezést a mi örömközlésünkben való résztvevőknek. Élteti községe képviselőtestületét, élteti az egész község összhangját s annak boldogulására ürti poharát.

Hazslinszky Géza törvényszéki elnök Nagy István főszolgabíróat köszönti fel s kéri a közigazgatási hatóságok együttműködését.

Forster Zoltán vármegyei alispán nagyhatású beszédben köszöni meg a róla történt megemlékezést, a járás közönségére, annak vezető férfaira emeli poharát.

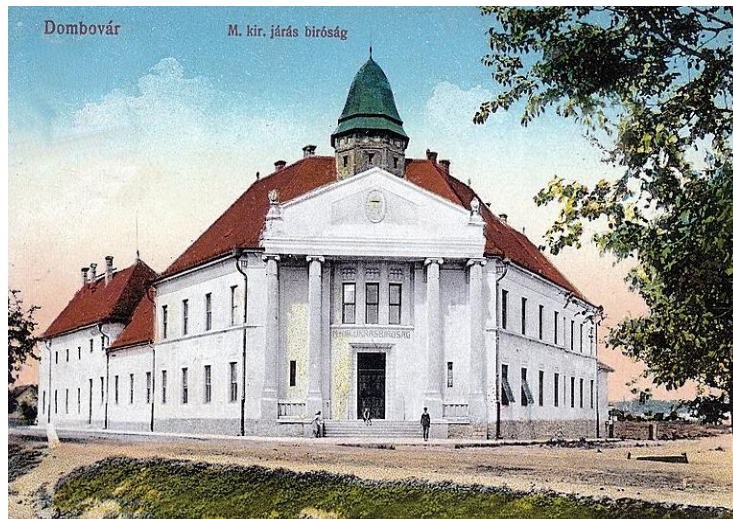
Kovács Sebestyén főispán reflektálva az órá mondott felköszöntőre, az ő szokott kedves modorában vázolja a járásbírósnak egész történetét. Minden tehetségét vármegyéje javára fordította. Kívánja, hogy úgy mint ő megválasztotta s mindig követte a vezéreket, úgy válassza, kövesse és soha sem hagyja el őket Dombóvár közönsége. Eme mély hatást kiváltó, átértett beszéd után Éry Márton vármegyei főjegyző ékes szavakban emlékezik meg Dombóváróról mint szülőfalujáról, remek gondolatok s magasan szárnyaló beszédével a hallgatóságot magával ragadta felköszöntőjében. Hálásan emlékezik meg a dombóvári Járás és Dombóvár község aranyosájú főjegyzőjéről, mint olyan egész férfiról, ki zsenialitásának minden eszközeivel szállott síkra a járásbírósnak létrehozásán. Élteti őt és kívánja, hogy lankadatlan ügybuzgalma, tevékenysége ne lankadjon, legyen létrehozója Dombóvár további fejlődésének. Illés Gyula eme őt ért s általános szeretetből fakadt megemlékezést visszahárítja Nagy István főszolgabíróra, mint a század bizottság elnökére.

Számtalan, de a térszűke miatt még rövid kivonatban sem hozható beszédek hangoztak még el a 140 terítékű díszebéden, melyek mindegyike Dombóvár s annak társadalmát, vezetőit dicséri és élteti. A díszebéd d. u. 5 órakor ért véget, de a vendégek nagyobb része késő estig ünnepelt.

Dísszel, méltósággal és mégis szeretettel folyt le az ünnepély. Dombóvár egész közönsége részt vett azon. A vármegye elsőbbségi megjelenésükkel, egyéniségük kiválóságával adtak kifejezést a feletti elismerésüknek, hogy Dombóvár közönsége megérezve a kor hívó szavát, beállott azon munkások közé, kik a nemzet jövő nagyságát vannak hivatva megalapozni. A mi részünkről, mint a szomszédos törvényhatóság összessége részére meleg kézzorítással mondunk üdvözlést Dombóvár közönségének a nemzeti munka létrehozásában való készségeért; üdvözljük Dombóvár község áldozatkész közönségét, üdvözljük Nagy István főszolgabíróat, Illés Gyula községi főjegyzőt, mint olyan férfiakat, kik vissza nem rettenve a nehéz vállalkozásoktól, céltudatosan, tudásukkal, akaratukkal építenek segítenek a nemzet megerősödésén.

Magda Elek, körjegyző.

39.

**A járásbíróság épülete és a fogház az átadásakor 1914. június 1-én.
(Forrás: hungaricana.hu – Zempléni Múzeum, Szerencs – Képeslapok)**

(Forrás: hungaricana.hu – Zempléni Múzeum, Szerencs – Képeslapok)

(Forrás: hungaricana.hu – Zempléni Múzeum, Szerencs – Képeslapok)

40.

(Forrás: Fortepan 26490 – adományozó: Erky-Nagy Tibor – részlet)

(Forrás: DRSzN fb. csoport)

(Forrás: hungaricana.hu –Zempléni Múzeum, Szerencs – Képeslapok)

41.

(Forrás: DRSzN fb. csoport)

**A járásbíróság napjainkban
(Forrás: Saját fotó)**

Az összeállítás nagyobb részben az Arcanum Digitális Tudománytár (ADT) oldalain fellelhető anyagokból készült.

Hivatkozások a cikkek mellett.

Külön köszönet Takács Istvánnénak és Müller Ádámnak a segítségükért.

Összeállította: Vati László Dombóvár, 2022. január 14.

Az összeállított anyag részben vagy egészben szabadon felhasználható az összeállítóra való hivatkozás után!